

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 24 JULI 1929

No. 708

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbâus; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het
Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ont-
vangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zo-
ver daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 9,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rot-
terdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-
rekening No. 6729.

23 JULI 1929.

Ook deze week was de geldmarkt ruim en ook nu weder hoofdzakelijk door de geringe vraag naar geld, zoodat het iets grooter aanbod alleen tot dalende prijzen plaatsing kon vinden. Particulier discounto daalde daardoor tot ongeveer 5 pCt. en callgeld liep snel van 5½ pCt. tot ongeveer 4 pCt. terug. De prolongatierente was den eersten beursdag sterk gedaald en noteerde 4½ pCt.; maar deze daling bleek wel wat al te groot, althans later werd meestal 4¼ pCt. genoteerd.

* *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank vertoont de binnenlandsche uitzettingen een inkrimping en wel van ruim f 2.5 miljoen op den post binnenlandsche wissels en van bijna f 10 miljoen op beleeningen. De rekening van het Rijk, welke op de vorige weekbalans nog een saldo in rekening-courant van bijna f 4 miljoen aanwees, staat thans met een renteloos voorschot van bijna f 3 miljoen op de balans.

De post papier op het buitenland vertoont een kleine stijging van ruim f 500.000, de diverse rekeningen onder het actief daarentegen een teruggang van ruim f 3 miljoen.

De goudvoorraad der Bank nam met f 5 miljoen en de post zilveren munt met een kleine f 500.000 toe. De bankbiljetten in omloop namen af met ruim

f 11.5 miljoen, de rekening-courant-saldi van anderen stegen met ruim f 8 miljoen.

Het beschikbaar metaalsaldo nam toe met ruim f 8 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt 57.

* *

De wisselmarkt was vast gestemd. De vrij sterke teruggang in den geldkoers hier te lande tegenover de steeds vaste houding zoowel in Londen als te New York, evenals de nog steeds hooge, zij het ook iets teruglopende, Deutsche geldkoersen, deed de wisselkoersen alle oploopen. Londen steeg daardoor van 12.07% tot 12.09%, New York van 2.49 tot 2.4925 en Marken van 59.32 tot 59.42. Ook de termijnmarkt kwam daardoor op een geheel andere basis. Londen, dat in het begin der maand op 1 maandslevering nog een agio deed van 7/16 à ½ cent, werd deze week verhandeld met een disagio van 3/16 à ¼ cent. Ook voor New York maakte het agio van 2 à 4 cents plaats voor een disagio van 8 cent; terwijl het disagio van Marken van circa 5 cent opliep tot 8½ à 9 cent. Voor de langere termijnen was de stemming eveneens flauw.

Naar verhouding waren de veranderingen echter minder groot, blijkbaar omdat men algemeen gelooft, dat de ruimte op de Nederlandsche geldmarkt slechts van korten duur kan zijn en men voor het najaar weder met veel hoogere noteeringen rekent. Intusschen zag de Javasche Bank zich reeds genoodzaakt, haar tarief met een vol percent te verhoogen om de verdere stijging van de wisselkoersen, vooral van Ponden en Dollars tegen te gaan.

* *

LONDEN

LONDEN, 22 JULI 1929.

De geld- en discountomarkten hebben een eenigszins nerveuze week achter den rug onder den invloed van de goudonttrekkingen voor Deutsche en nu ook in belangrijke bedragen voor Fransche rekening. Geruchten, dat er ook nog verder groote posten goud gedurende deze week zullen uitgaan, deden hedenochtend reeds vroeg de ronde en men zoekt tevergeefs naar eene afdoende verklaring voor de onttrekkingen voor Fransche rekening.

Discounto was onder deze omstandigheden natuurlijk zeer vast en liep tot 5%—7/16 op. De schatkistpromessen werden Vrijdag tegen 5¹³/₃₂ toegewezen.

De berichten uit Parijs, dat de ratificatie van de oorlogschuldregelingen met de Vereenigde Staten en Engeland nu definitief, hoewel slechts met kleine meerderheid, was goedgekeurd, hadden hoegenaamd geen verbeterenden invloed op de marktsituatie.

HET VIJFDE CONGRES VAN DE INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL.

Het Vde congres van de I. K. v. K. vond plaats te Amsterdam van 8 tot 13 Juli jl. De vier voorafgaande congressen werden gehouden te Stockholm (1927), te Brussel (1925), te Rome (1923) en te Londen (1921). De Kamer zelf dateert van 1920, en ofschoon de idee tot oprichting van een internationale vereeniging van zakenlieden afkomstig was van een groep Amerikanen, die deze gedachte het eerst formuleerden op een bijeenkomst in 1919 in Atlantic City, vond de oprichting in het daarop volgende jaar plaats te Parijs, waar tevens het Secretariaat-Generaal werd gevestigd.

Ontstaan in een tijd van volslagen verwarring op economisch en monetair gebied, in een tijd, die daarenboven werd gekenmerkt door een ver gaande overheidsbemoeiing in vrijwel elk opzicht, is de Kamer te beschouwen als een typische uiting van praktisch idealisme, waarbij zakelijkheid en ethiek elkaar voortdurend raken. De bevordering van handel en bedrijf door het zooveel mogelijk uit den weg ruimen van alle noodloze belemmeringen, door de versterking van het saamhorigheidsgevoel en door de bevestiging van den vrede is haar doel. Een van de middelen, die haar daarbij ten dienste staan, is houden van regelmatig terugkeerende congressen.

Om over de beteekenis van deze congressen zich een juist oordeel te kunnen vormen, dient men zich bewust te zijn, dat zij in het leven van de I.K.v.K. feitelijk een drieledige functie vervullen. Zij zijn in de eerste plaats te beschouwen als algemeene vergaderingen, waarop aan het bestuur, en aan de door het bestuur ingestelde commissies, de gelegenheid wordt geboden aan de leden een uiteenzetting te geven van hun werkzaamheden gedurende de afgelopen jaren en waarop het programma voor de komende jaren in gemeenschappelijk overleg wordt vastgesteld. In de tweede plaats hebben zij een sterk propagandistische beteekenis. Zij bieden een welkome gelegenheid om de talloze aanbevelingen, die de Kamer, op ongeregelde tijdstippen over de meest uiteenlopende onderwerpen, aanbod aan de Volkenbond, aan andere internationale lichamen en aan de regeeringen der verschillende landen nog eens in het openbaar te herhalen, in de hoop op deze wijze ook de zoo noodzakelijke steun van de publieke opinie te verkrijgen. Tenslotte, en dit is zeker niet de minst belangrijke functie, leiden de congressen tot een meer persoonlijk contact tusschen de leden onderling. De particularistische neigingen, waarmee velen, zooals Jhr. Beelaerts van Blokland in zijn welkomstwoord opmerkte, nog maar al te zeer zijn beziel, verliezen in de meer intieme besprekingen, die tijdens elk congres plaats vinden, vaak veel van hun scherpte, zoodat tenslotte een verdere samenwerking mogelijk blijkt over vraagstukken, waarbij een breuk aanvankelijk onvermijdelijk scheen.

Eerst wanneer men aan deze drieledige beteekenis van de congressen der I. K. v. K. indachtig is, zal men hun succes op juiste waarde kunnen schatten. Veel wordt begrijpelijk, waar men aanvankelijk vreemd of afwijzend tegenover stond. De stortvloed van resoluties, waar men onder bedolven raakte, krijgt een andere beteekenis: een gedeelte wil niet anders zijn, dan een eenvoudige verklaring tegenover de leden, dat een bepaald onderwerp in studie is of dat deze studie tot een bepaald punt is gevorderd. Door de verschillende resoluties naast elkaar te leggen, krijgt men dus een vrijwel volledig overzicht van den stand der werkzaamheden en van het terrein, dat de Kamer bestrijkt. Daarnaast treft men resoluties aan, waarin de positieve wenschen van de Kamer zijn belichaamd; wenschen, die in vele gevallen reeds ter kennis zijn gebracht aan den Volkenbond, aan andere internationale lichamen of, via de verschillende Nationale Comité's aan de regeeringen der diverse landen en die thans nog eens, hetzij in denzelfden

INHOUD.

Blz.

HET VIJFDE CONGRES VAN DE INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL door <i>S. Posthuma</i>	668
Het Chineesche vraagstuk in de Internationale Kamer van Koophandel door <i>Thos. T. H. Ferguson</i>	670
De Rijksmiddelen	671

AANTEKENINGEN:

Het rapport van den Commissaris van de Rijksbank	673
Machine-industrie en ijzergieterij in Nederland	676
Javasuiker-afschepingen.....	678
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	678

MAANDLIJFERS:

Posterijen, Telegrafie en Telefonie	679
Overzicht der Rijksmiddelen	679

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	679—681
Geldkoersen. Bankstaten. Verkeerswezen.	
Wisselkoersen. Goederenhandel.	

vorm, hetzij eenigszins gewijzigd, in het openbaar worden herhaald met een zijdelings beroep op de publieke opinie. Tenslotte stuit men op verklaringen, die door hun voorzichtige redactie maar al te zeer het kenmerk dragen van een compromis. Het zijn de resoluties, die sterk positief gestemde geesten wrevelig maken en de opmerking ontlokken, dat de Kamer zelf niet weet, wat zij wil en dat al dat confereeren tot niets leidt. Edoch, ten onrechte. Er zijn nu eenmaal tal van vraagstukken, waarover de meeningen zoozeer uiteenloopen, dat het onmogelijk moet worden geacht, met eenstemmigheid tot een ondubbelzinnig resultaat te komen. Om maar direct een concreet geval te noemen, dat in het middelpunt van de belangstelling staat: de opvattingen over de handelspolitiek (om niet eens te spreken van de persoonlijke belangen) zijn in tal van opzichten zoo lijnrecht met elkaar in strijd, dat volledige overeenstemming als een utopie moet worden beschouwd. Toch kan men niet zeggen, dat het congres te Amsterdam op dit punt zonder bevredigende resultaten is gebleven. Nog daargelaten, dat de aangenomen resoluties tenslotte veel positiever van inhoud zijn, dan men op grond van de gehouden redevoeringen had kunnen verwachten, heeft zich juist hier een van die gevallen voorgedaan, waarbij de onderlinge besprekingen, speciaal met de Amerikaansche delegatie, van minstens evenveel belang zijn geweest als de publieke zittingen. De korte doch nadrukkelijke verklaring van den Amerikaan Booth aan het slot van de plenaire zitting, die aan de handelspolitiek was gewijd, bewijst dit; een verklaring, waarin de spreker zich weliswaar uitsluitend beperkte tot de mededeeling, dat hij de opvattingen der Europeesche zakenlieden over de jongste tariefvoorstellen van Amerika naar zijn land zou overbrengen, doch die ondanks haar schijnbare onbelangrijkheid tenslotte van wezenlijke beteekenis kan blijken. Op het punt van de handelspolitiek — en hetzelfde kan men zeggen ten opzichte van de Chineesche vraagstukken — is de beteekenis van het congres dan ook zeker niet alleen te toetsen aan de aangenomen resoluties, doch dient men mede de besprekingen op de besloten bijeenkomsten bij een oordeeling in aanmerking te nemen.

* * *

Wanneer wij thans, in het licht van de voorafgaande beschouwingen, de belangrijkste punten van het jongste congres in het kort samenvatten, dan dienen wij in de eerste plaats een opsomming te geven van de aangenomen resoluties. Deze waren veertig in getal en betroffen de volgende onderwerpen:

Handel en Industrie.

Handelspolitiek en Handelsbelemmeringen.
Internationale Industriele statistieken.
Internationale Jaarbeurzen en Tentoonstellingen.

Financiën.

- Dubbele belasting.
- Documentaire credieten.
- Vervalsching van credietbrieven en het vaststellen van de echtheid van opdrachten tot betaling.

Recht.

- Overdracht van merken.
- Industrieel eigendom.
- Omkooprij.
- Onerlijke practijken in den handel.

Verkeer.

- a. Spoorwegen.
 - Verhandelbare spoorwegpapieren.
 - Doorgaande vrachtbrieven.
 - Gelijkvormige goederenlijsten.
 - Zomertijd.
 - Extra onkosten.
- b. Wegen.
 - Triptieken.
 - Beperkingen van het automobielverkeer.
 - Wegenstatistieken.
 - Financiering van wegen.
- c. Luchtvaart.
 - Luchtrecht.
- d. Zeetransport.
 - Vlagbevoorzichting.
 - Douaneformaliteiten en consulaire formaliteiten.
 - Schoone cognossemten tegen garantiebrieven.
 - De „Hague Rules“.
- e. Internationale rivieren.
 - Donaavraagstukken.
- f. Telefonie.
 - Internationale telefoondienst.
- g. Telegrafie.
 - Samenwerking met de telegraafadministraties.
 - Besluiten van de Brusselsche conferentie.
- h. Posterijen.
 - Raadgevend comité van gebruikers.
 - Verboden postzendingen.
 - Zendingen onder rembours.
 - Technische faciliteiten.
 - Pakpost.

Speciale Commissies.

- Het instellen van een vasten datum voor Paschen en het verbeteren van den kalender.
- Overheidsbedrijf en particulier bedrijf.
- Internationale overeenkomsten.
- Internationale kapitaalbewegingen.
- In- en uitvoer van landbouwproducten.
- Chineesche vraagstukken.
- Vrede en vooruitgang in de wereld.

Een bespreking van alle hierboven genoemde resoluties is binnen het bestek van een tijdschriftartikel niet mogelijk. Ook wanneer wij degenen, die zich beperken tot een verklaring, dat het onderwerp nog in studie is, stilzwijgend voorbij gaan, is de lijst, zelfs voor een summier samenvatting, te groot. Wij dienen ons derhalve te bepalen tot die resoluties, welke, hetzij om hun algemeene beteekenis, hetzij om het speciale belang, dat zij voor ons land hebben, den lezers waarschijnlijk het meeste belang zullen inboezemen.

Tot de eerste groep behooren: Handelspolitiek en Handelsbelemmeringen, Overheidsbedrijf en Particulier bedrijf, de Chineesche vraagstukken en de drie onderwerpen, waarin het herstel van het economisch leven na den oorlog is belichaamd: Internationale Overeenkomsten, Internationale Kapitaalbewegingen en de Vrede en Vooruitgang in de Wereld. Tot de tweede groep behooren vooral: het vraagstuk van de Dubbele Belasting, Zomertijd, Vlagbevoorzichting, Douaneformaliteiten en consulaire formaliteiten, Documentaire credieten; doch zooals steeds, is ook hier iedere keuze betrekkelijk willekeurig.

* * *

De besprekingen over Handelspolitiek en Handelsbelemmeringen gaven in de eerste plaats aanleiding tot een thans in het publiek herhaalde aanvaarding van

de wenschen, die reeds waren vastgelegd in een door de Kamer uitgegeven brochure van April 1929, waarbij met nadruk werd gepleit voor een vrijer ruilverkeer. Voorts werden hieraan nog een achttal resoluties van speciale strekking toegevoegd. Een beroep werd gedaan op de staten, die de conventie voor in- en uitvoerverboden met de daarbij behoorende overeenkomst nog steeds niet hebben geratificeerd. Instemming werd betuigd met de werkzaamheden van het Economisch Comité van den Volkenbond tot het vaststellen van een redactie voor de meestbegunstigingsclausule doch met de nadrukkelijk daaraan toegevoegde reserve, dat een achttal met name genoemde punten nog nader onder oogen moet worden gezien. De hoop werd uitgesproken, dat de eerstvolgende diplomatieke conferentie zal leiden tot het sluiten van een conventie betreffende de behandeling van vreemdelingen. Stelling werd genomen tegen alle vormen van indirect protectionisme. De wijze, waarop ad valorem rechten en specifieke rechten worden toegepast, dient zooveel mogelijk volgens uniforme beginselen te geschieden. Een grootere stabiliteit der douanetarieven moet worden nagestreefd; de wensch om enkele ondergeschikte wijzigingen aan te brengen mag niet langer tot het opzeggen van algemeene handelsverdragen leiden. Besloten werd een gelukwensch te richten aan het Internationaal Landbouwinstituut te Rome inzake de onderteekening van de Conventie van Rome van 16 April 1929 en van de wijze, waarop daarbij met de belangen van den internationalen handel rekening is gehouden. Laatstgenoemd voorstel was afkomstig van den heer Krelage en werd eerst na eenige discussie aanvaard. Twijfel aan de onpartijdigheid van het Landbouwinstituut was de oorzaak van deze oppositie. Dat de resolutie tenslotte toch werd aangenomen, is ongetwijfeld als een succes te beschouwen, aangezien daardoor de actie tegen indirecte protectie, voor zoover deze steunt op beslissingen van zoogenaamd sanitair aard, een veel concretere basis verkreeg. Tenslotte werd de wensche-lijkheid geuit van een betere douane-nomenclatuur, zoowel ten bate van den handel als ter verbetering der internationale statistieken. Deze korte opsomming van het technisch resultaat van het congres op het stuk der handelspolitiek, zou, zonder de opmerkingen, die wij daaromtrent in onze inleiding maakten en waarnaar wij thans verwijzen, zeker niet volledig zijn. Voorts dienen wij in dit verband nog met een enkel woord melding te maken van de voortreffelijke rede van Ir. Plate, die in dit milieu, waar een goed verstaander slechts een half woord noodig heeft, ook tegenover de Vereenigde Staten aan duidelijkheid niets te wenschen overliet.

* * *

Wat de andere onderwerpen van algemeenen aard betreft, kunnen wij met een enkel woord volstaan.

De resolutie inzake Overheidsbedrijf en Particulier bedrijf sprak zich positief ten gunste van het laatstgenoemde uit. Van een bijeenkomst van zakenlieden kon men moeilijk anders verwachten. Als geloofsbelijdenis had zij ongetwijfeld reden van bestaan, zeer zeker was zij knap geformuleerd. Waar zij echter den indruk poogde te wekken, dat de onderzoekingen, die in de verschillende landen hebben plaats gehad, het onomstootelijk bewijs voor deze stelling leveren, kan ik niet nalaten een vraagteken te plaatsen. Het is hier niet de plaats om de rapporten van de verschillende nationale comités en het centrale rapport, dat daarop gebaseerd is, aan critiek te onderwerpen. Een objectief, wetenschappelijk beoordeelbaar zal echter niet licht uit het daarin bijeengebrachte materiaal — dat in vele gevallen werkelijk zeer belangrijk is — een zoo algemeene en zoo verstrekkende conclusie durven trekken, als men te Amsterdam heeft gedaan. Men mag echter aannemen, dat vele leden van de Nederlandsche Organisatie ditzelfde bezwaar in meerdere of mindere mate hebben gevoeld. Het feit, dat de Nederlandsche Organisatie het onderzoek, dat de heer

J. E. Vleeschhouwer hier te lande voor haar instelde, in druk liet verschijnen, wijst daar op. De conclusie van den heer Vleeschhouwer toch, laat zich in het kort als volgt samenvatten: Op dergelijke veelomvattende vragen is een enkelvoudig antwoord niet mogelijk. Het vraagstuk valt uiteen in evenzoo vele problemen als er landen zijn met een eigen karakter en binnen deze landen bedrijfstakken met typisch bedrijfs-huishoudkundige verschillen.

Het Chineesche vraagstuk vormt een onderwerp op zichzelf. Aangezien het afzonderlijk in dit blad zal worden besproken, kunnen wij het in dit verband buiten beschouwing laten.

De onderwerpen, die zich om het herstelprobleem groepeeren, openden niet veel nieuwe inzichten. De meening van Prof. Cassel over het goudvraagstuk is bekend, terwijl ook de diverse beschouwingen over de internationale kapitaalbewegingen weinig nieuws boden. Slechts de instemming van vele vooraanstaande zakenlieden met het plan Young, valt met vreugde te memoreeren. Voor de uitvoerbaarheid zegt dit natuurlijk nog niets, doch het kan ertoe medewerken, dat aan de verwezenlijking van het plan een eerlijke kans wordt geboden. Hetzelfde geldt mutatis mutandis voor de aanbevelingen van het Kellogg Verdrag.

Wat de vraagstukken van meer specialen aard betreft, viel bij de bespreking van de dubbele belasting eens te meer het overigens volkomen verklaarbare verschil in standpunt tusschen debiteurstaten en crediteurstaten te constateeren. Met een erkenning van de moeilijkheden, die aan een snelle wijziging verbonden zijn, eindigt de resolutie niettemin met het domiciliebeginsel als meest gewenschte grondslag te aanvaarden. Voorts dient de studie ter vermijding van dubbele belasting te worden uitgebreid tot de belastingen op den omzet en op het geldverkeer.

inzake zomertijd werd de wensch uitgesproken, zomertijd en zomerdienst zooveel mogelijk te doen samenvallen, zulks zonder tot het noemen van een datum over te gaan.

De strijd tegen vlagbevoorrechtiging en onnoodige douaneformaliteiten zal onverzwakt worden voortgezet. Helaas zijn de beide groote zondaren op dit gebied, Portugal en Peru, geen lid van de I.K.v.K.

De scheepvaartsubsidies zullen op het eerstvolgend congres worden behandeld. Reeds thans is de Kamer begonnen het benodigde materiaal te verzamelen.

Een van de levendigste zittingen was die over documentaire credieten. De bezwaren, die tegen de aanvankelijke lezing in de Amsterdamsche Bankiersvereniging waren gerezen, vonden een pleitbezorger in den heer Van Nierop. Ten slotte werd in de definitieve tekst, waaraan ook de heer Van Nierop zijn medewerking verleende, het onderscheid tusschen herroepelijke en onherroepelijke en tusschen geconfirmeerde en ongeconfirmeerde credieten op heel veel juistere wijze gesteld dan in het ontwerp het geval was.

Nog dient met een enkel woord het ingrijpen van den heer Fentener van Vlissingen in het debat over de financiering van wegen te worden vermeld. Genoemde spreker verzette zich tegen de simplistische voorstellen van den Amerikaan Brosseau en brak eens lans voor een sterkere differentiatie, overeenkomstig de bijzondere omstandigheden, waarin de verschillende landen verkeerden. Met name een benzinebelasting ware voor Nederland ongewenscht.

Met een enkele vermelding van de uiteenzetting van den voorzitter van de Nederlandsche Organisatie, tevens voorzitter van het congres, den heer H. Rud. Dumosch, over het belangrijke werk, dat de Kamer op het gebied van de vastlegging van handelstermen heeft verricht, mogen wij dit overzicht besluiten.

Ondanks korthed en onvolledigheid moge het ertoe bijdragen een indruk te geven van den omvang van het terrein, dat de I.K.v.K. bewerkt en van de resultaten, die te Amsterdam zijn bereikt.

S. POSTHUMA.

HET CHINEESCHE VRAAGSTUK IN DE INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL.

Oppervlakkig beschouwd zou het moeilijk zijn om zich een meer volkomen fiasco in te denken dan de behandeling (als men het zoo noemen mag) van de „Chineesche kwestie” op het zooeven afgelopen congres van de Internationale Kamer van Koophandel. Eerst als men een goed eind onder de oppervlakte wil gaan om eenige belangrijke indirecte conclusies en lessen uit deze ontwikkeling der zaak te putten, kan het gezegd worden, dat dit congres ons een stap nader heeft gebracht tot een richtig besef van eenige cardinale punten.

Hoe men oorspronkelijk er toe gekomen is om Chineesche economische zaken in de I. K. v. K. in bespreking te nemen, verhaalt ons de president, Dr. Alberto Pirelli, in zijn inleidend adres ter plenaire zitting van 10 Juli jl. Het blijkt namelijk, dat het officieele initiatief „om contact te zoeken met invloedrijke Chineesche economische belangen”, is uitgegaan van de zijde van het bestuur der I. K. v. K. met medeweten en instemming van den Nationalen Bond (Association) van Kamers van Koophandel van China. In een inmiddels gevormd internationaal studie-comité, waarin Nederland vertegenwoordigd was door den heer F. B. s'Jacob, later door den heer E. D. van Walree, werd de kwestie op 26/28 Januari jl. eerst te Parijs in bespreking genomen.

Op deze bespreking traden in hoofdzaak twee belangrijke gezichtspunten op den voorgrond.

In de eerste plaats kwamen de Chineesche vertegenwoordigers te Parijs (de heeren Liang-Lone en Hsia Chi-feng) te voorschijn met een verwijzing naar de resultaten van de nationale economische conferentie in Juni 1928 te Shanghai en de financieele conferentie in Juli daarop te Nanking gehouden. Dit was een gunstig begin, daar op deze twee conferenties voor het eerst sinds vele jaren teekenen te bespeuren waren geweest, dat de Chineesche zakenwereld zich als een onafhankelijke factor in het staatsleven ging voelen, en haar ontegenzeggelijke, goed te rechtvaardigen macht wilde gaan toepassen ten einde de regeering te Nanking te dwingen om af te laten van de schromelijke en fnuikende subordinatie van alle handels- en economische belangen aan haar politiek gedrijf en aan allerlei individueele belangen der regeeringspersonen en militaire machthebbers. Het feit, dat een minister van financiën, T. V. Soeng, zich had opgeworpen als leider van deze conferenties en den zakenlieden openlijk had voorgehouden, dat zij het in hun eigen macht hadden om de regeering te dwingen om de op hun conferenties gepasseerde moties ook werkelijk in uitvoering te brengen deed ook denken aan een serieuze poging om tot financieele en economische rehabilitatie van het land te geraken. Zij, die met zulke geloofsbrieven uit China kwamen moesten te Parijs, en later te Amsterdam, inderdaad, welkom zijn! Helaas bleek het later, dat die onafhankelijke wil der zakenlieden spoedig was doodgebloed.

In de tweede plaats echter bleek het ook reeds te Parijs, dat deze gelegenheid door de politieke propagandisten voor China te baat zou worden genomen om de erkenning der politieke gelijkberechtigtheid van hun land in alle opzichten (t.w. met afschaffing der exterritorialiteit, concessies, enz.) als propaganda-object voorop te stellen, en aldus op het voor de I. K. v. K. verboden terrein der politiek te treden. Men meende echter, dat deze neiging op het congres zelf wel binnen redelijke perken gehouden zou kunnen worden en in hoofdzaak toch economische kwesties ter sprake zouden komen. Met instemming (naar ik meen) van alle nationale organisaties van de I. K. v. K. werd dan ook besloten de Chineesche delegatie op het congres welkom te heeten.

Toen echter op de preliminaire bijeenkomsten van het studie-comité te Amsterdam in nog sterkere mate

bleek, dat de Chineesche delegatie, welke inmiddels tot tien leden was versterkt geworden, vast besloten was om haar politieke eischen vóórop te stellen, met uitsluiting zelfs van alle discussie over Chineesche economische zaken als een „probleem” op zichzelf, moest het oorspronkelijke plan en de agenda gewijzigd worden en de geheele openbare behandeling beperkt tot een enkele zitting, waarop in zeer algemeene trekken de gezichtspunten der diverse delegaties zouden worden uiteengezet en het resultaat vastgelegd in een zeer „onschuldige” motie.

Deze zitting had op 10 Juli plaats onder voorzitterschap van den heer H. R. du Mosch, aan wiens kalme leiding het te danken is, dat er geen „ongelukken” gebeurden. Behoudens de bovengenoemde inleidingsrede van den heer Pirelli, waarin er nog eens op gewezen werd, dat het hier een poging gold om te komen tot een onderling verstaan en samenwerking op zuiver *zakelijken* grondslag en dat de politiek in iederen vorm uitgesloten diende te worden, werden een tiental vooraf geprepareerde redenen voorgelezen, die tot geenerlei gedachtenwisseling leidden. Zonder verdere discussie werd daarna een motie gepasseerd, waarin niets meer was betrokken dan de bloote aanwezigheid van de Chineesche delegatie (zelfs het woord samenwerking schijnt vermeden te zijn geweest), de oprichting van een Chineesche organisatie voor de I. K. v. K., de „belangrijke rol, welke de Chineesche zakenlieden kunnen vervullen in de economische ontwikkeling van hun land”, enz.

Van de uiterst voorzichtige uitlatingen der diverse buitenlandse gedelegeerden heeft hier niet veel gereleveerd te worden. Het belangrijkste was wellicht de mededeeling van den heer Lamont, een vooraanstaand bankier uit New York, voorzitter van de Amerikaanse organisatie der I. K. v. K., die er op wees, dat het internationale crediet van China thans op een laag peil („low ebb”) staat, en dat er niet veel kans is op verbetering, aler de Chineesche regeering de noodige maatregelen genomen heeft om de financiële verplichtingen van het land op een beteren grondslag te vestigen. Aan betuigingen van sympathie en vriendschap en (in min of meer bedekte termen) goeden raad, heeft het overigens in deze buitenlandse redevoeringen niet ontbroken.

Van Chineesche zijde werd het onvermijdelijke politieke thema door een viertal gedelegeerden op verschillende wijzen bewerkt en wel over het algemeen genomen met een ongekend geringe bijvoeging van economisch „vehiculum”. Vermoedelijk hebben de Chineesche politici thans ingezien, dat hun gemeenlijk zoo uitvoerig en zorgzaam gedocumenteerd cijfermateriaal omtrent China's potentieele en actueele economische kracht en vooruitgang — benevens hun verrassende programma's voor de toekomst — door de buitenlandse zakenwereld toch niet voor „face value” wordt geaccepteerd, en zullen zij daarom voortaan hun politieke eischen zonder al dit oogengestreef op den voorgrond brengen. Zoo ja, dan kan het onderlinge begrip er slechts op vooruitgaan.

De voornaamste exponent aan Chineesche zijde van de „égalité sans phrases”, was de heer Hsia Chi-feng. Zijn rede kwam hierop neer, dat China vast besloten was om zoowel de exterritoriale rechten der buitenlanders in China als de concessies en het recht van kust- en riviervaart onder buitenlandse vlag in China enz. onbedingd af te schaffen; dat de eenige „hulp”, die China van de I. K. v. K. wilde aannemen, bestond in de prompte royeering der ongelijke verdragen, en dat nòch voor financiële hulp, nòch voor expert advies, China zich ooit meer zou wenden tot die landen, die nog in „ongelijke” verdragsrelaties met hem staan. Indien het meest bevolkte land der wereld zich niet onder normale politieke en economische condities kan ontwikkelen, zoo besloot de heer Hsia zijn rede, dan kan de wereldvrede niet gewaarborgd worden. In geen geval, onder welk economisch voorwendsel ook, zal China ooit meer eenige inmen-

ging in zijn binnenlandsche aangelegenheden gedoogen.

Nu is het de vraag: wat moet men op zoiets antwoorden? Dat deze uitspraak werkelijk de vast ingewortelde geest van het geheele Chineesche volk („ambtenaar, landbouwer, werkman en koopman”, zooals de klassieke opsomming luidt!) weergeeft, voor zooverre dit *iets* van de politiek beseft of meent te beseffen, waarvan is een ieder overtuigd, die nu en dan met ontwikkelde Chineezzen persoonlijk contact hebben of hun dagbladen en organen lezen. Men moge van de merites der zaak denken wat men wil, men moge zelfs met Rodney Gilbert ervan overtuigd zijn, dat de „ongelijke” verdragen eer als een zegen en bescherming voor de Chineesche bevolking, dan als een hinderpaal voor de regeering te beschouwen zijn, zeker is het, dat indien China eenvoudig vasthoudt aan zijn eisch tot politieke gelijkheid en weigert om in eenigerlei verdere discussie te treden (en deze taktiek schijnt het in den laatsten tijd te gaan volgen) het ontzettend moeilijk is om een *gelijkwaardig* tegenargument te vinden, laat staan de praktische middelen om het land in de verwezenlijking van zijn aspiraties tegen te houden.

Men kan het namelijk beschouwen, dat China zich plaatst in de positie van een man die, met een arm op den rug vastgebonden, tot zijn medemenschen zegt: „Maak mij *eerst* los en laat mij als volwaardig mensch tegenover ulieden staan, vóór dat ik iets meer met u te maken wil hebben. Hoe ik in deze positie gekomen ben, of het mijn, of mijn vader's vrije wil of eigen schuld is geweest, doet *niets* ter zake; wat ik met mij zelf of mijn huishouden aan zal vangen, wanneer ik vrij ben, gaat u *niets* aan; wat ik als vrij man jegens ulieden doen zal, is voor uzelfen om *dan* naar te handelen; gij moogt denken, dat deze krampachtige houding mij niet belet om mijn zaken op orde te stellen, ik verzeker u, dat het voor mij *alles* betekent, en dat ik mij op deze wijze tot niets in staat voel, dan alleen om u te haten en u verantwoordelijk te houden voor al mijn daden en alle voortvloeisels uit mijn pogingen om vrij te komen en meester te worden in mijn eigen huis.” . . .

Indien de gedelegeerden ten congresse, die zich met de Chineesche kwestie bezig hielden, zich deze voorstelling van de situatie eigen kunnen maken, of zelfs het *beseft*, dat dit werkelijk *China's voorstelling* van den toestand is, dan zou er op indirecte wijze nog iets gewonnen kunnen zijn. Wij kunnen in elk geval niet zeggen, dat China zich geen moeite heeft gegeven om het ons duidelijk te maken, en waar zelfs de degelijke rondborstigheid van een Silas Strawn, of de pompeuze verzekering van den Britschen handelsmagnaat (zooals ik het op dit congres te Amsterdam nog hoorde) dat „the Chinese will be given to understand that they simply *can't* do this or that” . . . niet den minsten vat op den modernen zoon van het Hemelsche Rijk schijnt te kunnen hebben, daar is zeker wel de tijd aangebroken voor de zes landen — waaronder Nederland — die nog met oningeloste capitulaties tegenover China zitten om zich af te vragen wat hun nu te doen staat!

Klaarblijkelijk is internationale deliberatie geheel onvruchtbaar. Zou daarom de tijd nu niet gekomen zijn voor een vrijmoedige beschouwing van onze positie op zuiver *nationaal* grondslag?

THOS. T. H. FERGUSON.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand Juni 1929, afzonderlijk en vereenigd met die der vorige maanden van 1929, in vergelijking gebracht met de raming van dat jaar en de opbrengst over dezelfde tijdvakken van 1928.

De gewone middelen brachten in de afgelopen maand f 39.787.200 op tegen f 38.416.400 in Juni 1928 en vertoonen mitsdien een vooruitgang van

f 1.370.700. De totale opbrengst in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 525.100.

De totaal-opbrengst over de eerste zes maanden van dit jaar bedroeg f 249.775.700, d.i. f 1.271.900 minder dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar. De raming werd evenwel in genoemde periode overschreden en wel met f 14.203.200.

In vergelijking met de overeenkomstige maand van het vorige jaar vertoonde de personeele belasting, de vermogensbelasting, de dividend- en tantièmebelasting, de rechten op den invoer, de geslacht-, de suiker- en de tabakaccijns, de belasting op gouden en zilveren werken, de rechten en boeten van zegel, de rechten en boeten van successie, van overgang bij overlijden en van schenking, de domeinen en de loodsgelden een hooger opbrengstcijfer. Daarentegen brachten minder op de grondbelasting, de inkomstenbelasting, het statistiekrecht, de zout-, de wijn-, de gedistilleerd- en de bieraccijns en de rechten en boeten van registratie. De onderscheiden middelen vertoonden een onderling zeer verschillend beeld. Tegenover de stijging in opbrengst bij sommige middelen staat een scherpe daling bij de inkomstenbelasting en den gedistilleerdaccijns. Dat de opbrengst van Juni 1929 per saldo nog boven die van de gelijknamige maand van het vorige jaar uitkwam mag in hoofdzaak aan de successierechten worden toegeschreven, die ruim 1½ miljoen meer opleverden.

De grondbelasting gaf opnieuw een lagere ontvangst te boeken. Het decrees beliep f 115.800, waarbij intusschen moet worden bedacht, dat de opbrengst van Juni 1928 buitengewoon hoog was. Vergeleken over zes maanden kwam in het loopende jaar f 418.300 minder binnen dan in het voorafgaande als gevolg van een kleine vertraging in de aanslagsregeling van het dienstjaar 1929. Daarentegen werd de raming in het eerste halfjaar 1929 met f 2.220.100 overtroffen; een overigens geheel normaal verschijnsel, daar de grondbelasting in de maanden April—Juni zeer ruim pleegt te vloeien; zoo bracht dit middel in de afgelopen maand niet minder dan f 2.119.300 boven 1/12 der raming op.

De personeele belasting gaf ditmaal een kleine stijging in opbrengst (van f 44.700). Bovendien werd f 1.101.800 meer ontvangen dan de maandraming. Gerekend over zes maanden bleef de inkomst van 1929 f 372.900 ten achter bij die van hetzelfde tijdvak van het vorige jaar, welke teruggang zijn verklaring vindt in de bij de wet van 28 December 1926 (Staatsblad No. 432) tot stand gebrachte belastingverlaging, die zich in de eerste maanden van 1928 nog bijna niet deed gevoelen. Ook de raming werd in het eerste halfjaar bereikt; het nadeelig verschil bedraagt f 1.738.900, waarbij echter valt te bedenken, dat de maanden Februari t/m. April voor deze belasting niet gunstig zijn.

De inkomstenbelasting liep opnieuw belangrijk in opbrengst terug, ditmaal met f 1.183.200. Deze daling is toe te schrijven aan de verlaging van het tarief bij de wet van 15 Maart 1928 (Staatsblad No. 62), welke wet met ingang van 1 Mei van dat jaar in werking trad, doch in de eerste maanden haar werking nog bijkans niet deed gevoelen. Ook de maandraming werd niet gehaald (opbrengst f 2.477.400 minder), doch de maand Juni is voor dit middel doorgaans ongunstig. Bij vergelijking van de ontvangsten over de eerste zes maanden van 1928 en 1929 blijkt, dat de bedragen als volgt over de verschillende dienstjaren kunnen worden onderverdeeld:

	Jan. t/m. Juni 1928	Jan. t/m. Juni 1929
1925/26....	f 588.100	—
1926/27....	" 2.826.100	f 270.800
1927/28....	" 54.968.600	" 1.492.600
1928/29....	" 11.600	" 47.299.000
1929/30....	—	" 55.800
Totaal.	f 58.394.400.	f 49.118.200

De vergelijking valt op ieder punt in het nadeel van het loopende jaar uit. Zoowel het loopende belastingjaar als de oude dienstjaren leverden minder voor de schatkist op. Alleen het nieuwe belastingjaar (1929/1930) bracht iets meer op. In totaal kwam f 9.276.200 minder binnen. Wat de raming betreft kan worden opgemerkt, dat het eerste halfjaar f 9.118.200 inbracht boven 1/2 van het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer. Dit behoeft echter volstrekt nog niet op een gunstigen loop van dit middel te wijzen, daar in de maanden Januari t/m. Mei in den regel meer dan de helft van de geheele jaaropbrengst wordt ontvangen.

De vermogensbelasting bleef zich in stijgende lijn bewegen en gaf ditmaal een surplus van f 255.600, te danken aan de hogere kohierbedragen van het dienstjaar 1928/1929. De raming werd bij lange na niet bereikt (ontvangst f 337.300 lager), doch dit is voor de maand Juni een gewoon verschijnsel. Bij vergelijking van de ontvangsten over zes maanden blijkt de vermogensbelasting in 1929 f 1.150.400 meer te hebben opgebracht dan in 1928; voor een deel staat dit verschil in verband met een vertraging in de aanslagsregeling in het vorige jaar. De raming werd in het tijdvak Januari t/m. Juni met f 1.480.600 overschreden.

De dividend- en tantièmebelasting vloeide in de afgelopen maand ruim en gaf zodoende een accres te zien van f 632.600. Neemt men in aanmerking, dat ook de afgelopen maanden van dit jaar voordeelig waren, dan valt het niet te verwonderen, dat tot dusver reeds f 2.805.800 kon worden geboekt boven de ontvangst van het 1e halfjaar 1928. Daarentegen bleef de opbrengst in bedoeld tijdvak f 1.310.000 bij de raming ten achter. Hierbij valt intusschen te bedenken, dat de vette maanden voor dit middel nog moeten komen. Aan den anderen kant maakt de grillige loop der dividend- en tantièmebelasting het geheel onzeker, of de tot dusver verkregen voorsprong op 1928 wel zal worden gehandhaafd.

De rechten op den invoer gaven opnieuw een belangrijke stijging in opbrengst te zien (van f 428.000), in tegenstelling met het statistiekrecht, dat een kleinen teruggang (van f 5.000) aanwees. De raming werd in de afgelopen maand bij beide middelen overtroffen. Op den halfjaarstaat maken de invoerrechten een zeer goed figuur; de ontvangst bedroeg f 1.068.600 meer dan die van het eerste halfjaar 1928 en f 1.836.400 meer dan ½ der raming. Wat het statistiekrecht aangaat, kwam in genoemde periode f 10.900 meer binnen dan in 1928, doch bleef de opbrengst f 4.000 bij het evenredig deel der raming ten achter.

De accijnzen vertoonden ook ditmaal een onderling zeer verschillend beeld. De zoutaccijns decresseerde met f 20.000, waarin wellicht de toeneming van den invoer van Duitsch gemalen mijnzout is te onderkennen, waarvan wel invoerrecht, doch geen accijns verschuldigd is. Daarentegen gaf de geslachtaccijns opnieuw een hogere ontvangst (van f 175.500). Deze stijging, welke reeds eenige maanden aanhoudt, vindt vermoedelijk hare verklaring in het meerder verbruik van inlandsch rundvleesch als een gevolg van den dalenden invoer van bevroren vleesch en de hooge prijzen van het varkensvleesch. De wijnaccijns liep ditmaal eenigszins in opbrengst terug (decrees f 14.700), hetgeen aan toevallige omstandigheden moet worden toegeschreven. De gedistilleerdaccijns daalde met niet minder dan f 1.152.200 wegens de bij de wet van 7 Februari 1929 (Staatsblad No. 37) tot stand gebrachte verlaging van het tarief, welke met ingang van 1 Maart jl. in werking trad, en bracht daardoor slechts f 2.527.600 op. Ook in de afgelopen maand is blijkbaar nog accijns teruggegeven over aanwezige voorraden, waarvan hogere accijns is betaald. Daaraan is het ook denklijk toe te schrijven, dat f 1.222.400 minder werd geïnd dan de gemiddelde maandraming, hoewel bij dit laatste tevens moet wor-

den bedacht, dat het voor 1929 geraamde opbrengstcijfer met het oog op de tot stand gebracht tariefsverlaging nog niet werd herzien. Aan hieraccijns werd in de afgelopen maand *f* 209.100 minder ontvangen dan in Juni 1928; ook de maandraming werd niet bereikt (nadeelig verschil *f* 25.900). De suikeraccijns gaf een stevig accres (van *f* 781.400), hetwelk niet aan een verschil in krediettermijnen is te danken. De achterstand, in de vorige maanden van het jaar ontstaan, werd hierdoor weer ingehaald. Tenslotte trekt de tabakaccijns nog de aandacht, die opnieuw een surplus opleverde, zij het tot het niet zeer belangrijke bedrag van *f* 9.500. De ontvangsten uit dit middel vertoonen een regelmatige stijging, waarin o.a. de verbeterde controlemaatregelen tot uitdrukking komen.

Eene vergelijking van de opbrengsten der accijzen over de eerste halfjaren van 1928 en 1929 en van de raming leidt tot het volgende resultaat:

	Opbrengst 6 m. 1928	Opbrengst 6 m. 1929	Raming 6 m. 1929
Zout	<i>f</i> 1.020.700	<i>f</i> 917.900	<i>f</i> 1.000.000
Geslacht....	„ 5.263.400	„ 5.760.000	„ 5.500.000
Wijn	„ 1.358.500	„ 1.350.200	„ 1.325.000
Gedistilleerd	„ 21.784.800	„ 17.141.800	„ 22.500.000
Bier	„ 6.327.200	„ 6.420.400	„ 7.000.000
Suiker	„ 22.365.600	„ 22.447.400	„ 23.650.000
Tabak	„ 11.957.300	„ 13.166.500	„ 11.750.000

De belasting op gouden en zilveren werken wees opnieuw een stijging in opbrengst aan, t.w. van *f* 1.900, waardoor de ontvangst over het 1e halfjaar van dit jaar nog maar *f* 9.900 bij dit van het tijdvak Januari t/m. Juni 1928 ten achter bleef. (De opbrengst over de eerste 5 maanden van dit jaar was in den vorigen middenstaat abusievelijk *f* 46.400 te hoog opgegeven). Nog moge worden opgemerkt, dat de raming in het afgelopen halfjaar met *f* 1.800 werd overtroffen.

De rechten en boeten van zegel vertoonden een toeneming in opbrengst van *f* 203.600, waarin slechts tot een bedrag van *f* 9.300 werd bijgedragen door het effectenzegel. Garekend over zes maanden leverde 1929 *f* 524.800 minder op dan het vorige jaar, terwijl in dat tijdvak de beursbelasting *f* 29.600 meer opracht. Daarentegen werd in dit halfjaar *f* 993.500 meer ontvangen dan het overeenkomstige deel der raming. De rechten en boeten van registratie wezen een lager opbrengstcijfer aan (nadeelig verschil *f* 142.400) en brachten zodoende het voor dit middel vrij lage bedrag van *f* 1.635.900 op. Men vergeet echter niet, dat de registratierechten in de afgelopen maanden buitengewoon ruim hebben gevloeid, dank zij de groote aandeeluitgiften, welke plaats hadden. Vergelijkt men de cijfers over de eerste zes maanden, dan wijst 1929 een vooruitgang aan van *f* 4.358.700 boven het vorige jaar en van *f* 4.796.900 boven 6/12 der raming. Deze uitkomst is bijzonder gunstig, al moet ook rekening worden gehouden met de omstandigheid, dat de registratierechten deels van wisselvalligen aard zijn en dat de eerste maanden van het jaar in den regel de meest gunstige zijn.

De succesrechten bewezen in de afgelopen maand opnieuw hun onberekenbaarheid, doordien zij met een sprong van *f* 2.128.500 op *f* 3.688.000 kwamen, een voor dit middel respectabel opbrengstcijfer. Daar de loop van de successierechten in de afgelopen maanden ook vrij gunstig is geweest, kwam in het loopende jaar tot dusver *f* 2.760.300 meer binnen dan in hetzelfde tijdperk van 1928 en *f* 2.724.200 meer dan 1/2 der raming. In aanmerking genomen de onregelmatige wijze, waarop dit middel pleegt binnen te komen, is de mogelijkheid geenszins uitgesloten, dat de verkregen voorsprong in de volgende maanden weer geheel verloren zal gaan.

De domeinen gaven *f* 52.000 meer te boeken door toevallige omstandigheden. Ook de loodsgelden leverden een surplus en wel tot het voor dit kleine middel niet onbelangrijke bedrag van *f* 69.700. Dank zij dezen meevaller werd de in de afgelopen maanden

verkregen achterstand weer grootendeels ingehaald. De opbrengst der eerste zes maanden van dit jaar bleef nog maar *f* 6.600 bij die van het eerste halfjaar 1928 ten achter. Het nadeelig verschil ten opzichte der raming beliep nog *f* 1.113.600.

De inkomsten van het „Leeningfonds 1914” liepen opnieuw vooruit en kwamen van *f* 5.593.800 op *f* 6.075.400. Van laatstgenoemd bedrag was ruim *f* 2.272.000 aan de Verdedigingsbelastingen te danken. In de eerste zes maanden viel een stijging in opbrengst van *f* 2.169.300 waar te nemen. De zegelrechten van buitenlandsche effecten leverden in dat tijdvak *f* 55.500 minder op, waarin een vermindering der emissies van buitenlandsche fondsen tot uitdrukking komt.

Voor het „Wegenfonds” werd in de afgelopen maand *f* 384.400 ontvangen tegen *f* 476.700 in Juni 1928. Van eerstgenoemd bedrag komt *f* 3.800 op rekening van de rijwielbelasting. In de eerste zes maanden van dit jaar kwam aan het Wegenfonds *f* 6.325.800 ten goede, waarvan *f* 84.200 rijwielbelasting en *f* 6.241.600 wegenbelasting. In de eerste zes maanden van 1928 werd aan wegenbelasting geind *f* 5.567.700. Toen kwam aan rijwielbelasting nog *f* 5.283.900 binnen. Tot dusver leverde laatstgenoemde belasting echter slechts *f* 84.200 op, daar zij niet meer grootendeels in de maand Januari doch in de maand Augustus wordt ontvangen.

AANTEEKENINGEN.

Het rapport van den Commissaris van de Rijksbank.

Ongeveer gelijktijdig met het rapport van Parker Gilbert is het interim-rapport van den Commissaris van de Rijksbank verschenen. Aan dit rapport, dat de periode van 1 September 1928 tot 30 Juni 1929 omvat, en dat, in verband met de gebeurtenissen, die zich in het afgelopen halfjaar op de Deutsche geldmarkt hebben afgespeeld, van bijzondere betekenis is, ontleenen wij het volgende.

Ontwikkeling van de algemeene conjunctuur.

Het hoofdstuk over de politiek van de Rijksbank, waartoe wij ons in hoofdzaak zullen bepalen, vangt, zooals gewoonlijk, aan met een kort overzicht over den algemeenen economischen toestand van Duitschland in de periode onder verslag.

Tegen het einde van het vorige jaar was een duidelijke teruggang in de conjunctuur waarneembaar — hoewel deze zich voor vele bedrijven binnen enge grenzen beperkte — die zich ook in het begin van dit jaar tengevolge van den strengen winter nog voortgezet heeft. In de laatste maanden evenwel heeft deze teruggang voor een beweging in omgekeerde richting plaats gemaakt, die, ook indien men met seizoensvloeden rekening houdt, als een geringe verbetering is te beschouwen. Evenwel dient men bij de beoordeeling van deze ontwikkeling in aanmerking te nemen, dat zij zich voltrokken heeft in een periode, die door credietmoeilijkheden werd gekenmerkt en die verder min of meer onder den druk van de onzekerheid van den afloop van de conferentie te Parijs stond.

Gedurende de eerste twee maanden van dit jaar heeft het werklozencijfer de 2 miljoen overschreden, wat sedert den winter van 1925/26 niet meer was voorgekomen. Het record werd op 28 Februari bereikt met een getal van 2.461.000. Intusschen is dit cijfer volgens de jongste opgave (15 Juni) gedaald tot 746.000.

De liquiditeit van het economisch leven is vanzelfsprekend door de credietmoeilijkheden van den laatsten tijd sterk beïnvloed. Deze moeilijkheden kwamen tot dusverre vooral in den prijs van het crediet tot uiting. Een versterkte neiging tot het afstooten van voorraden is hiervan het gevolg en men krijgt den indruk, dat een dergelijke werking, in het bijzonder voor

verscheidene massagoederen, hoewel ook binnen bepaalde grenzen, is ingetreden.

Ondanks het conjunctuurverloop zijn de loonen, zowel voor geschoolde als voor ongeschoolde arbeiders voortdurend, hoewel ook langzaam, gestegen. Dat de veranderingen, die in vergelijking tot de vooroorlogse periode in de loonvorming en in de daarbij mede bepalende factoren zijn ingetreden, het loonpeil in hogere mate als vroeger immuun hebben gemaakt tegen ongunstige conjunctuurinvloeden van een niet te langen duur en tegen een voorbijgaande aanzienlijke toeneming van de werkloosheid is een feit, dat voor vele landen geldt. Minder normaal is het evenwel, indien in dergelijke perioden het loonpeil een verdere stijging ondergaat.

Wat de afzonderlijke bedrijfstakken betreft, heeft de mijnbouw zijn verhoogde productiecapaciteit verder gehandhaafd. Hetzelfde geldt voor de ijzer- en staalindustrie, die ten volle participeerde in de internationale verbetering op dit gebied. In de chemische industrie zijn de gunstige productiecijfers in de laatste tijd nog gestegen; daarentegen hebben de, eveneens gunstige verhoudingen in de electrotechnische industrie zich niet ten volle kunnen handhaven. Ongunstige berichten komen verder van belangrijke takken van de textiel- en van de ijzer- en staalverwerkende industrie; de machine-industrie toont evenwel in den laatste tijd een verbetering.

Handelsbalans.

De gecorrigeerde uitvoercijfers, die voor het zui-vere goederenverkeer (met inbegrip van de herstelbetalingen in natura) voor 1928 R.M. 12.299 miljoen bedroegen, toonen tegenover 1927 een stijging van R.M. 1.498 miljoen (dit is ongeveer 14 pCt.), terwijl de invoer, ten bedrage van R.M. 13.995 miljoen, met R.M. 233 miljoen (dit is 1,6 pCt.) bij dien van 1927 ten achter is gebleven. Dientengevolge is het invoeroverschot, dat in 1927 R.M. 24.137 miljoen bedroeg, in 1928 met R.M. 1.731 miljoen tot R.M. 1.696 miljoen gedaald.

Tot deze gunstige ontwikkeling heeft o.a. de goede graanoogst bijgedragen, die den invoer verminderde, terwijl in de stijging van den uitvoer de toenemende beteekenis van Duitschland in den wereldhandel tot uitdrukking komt.

De handelsbalans, die van Augustus tot October 1928 actief was, is tot en met April j.l. passief geweest. Het invoeroverschot bleef ditmaal echter binnen nauwe grenzen en de maand Mei toonde wederom een uitvoersaldo van R.M. 54 miljoen.

Opmerkelijk is, dat de uitvoer van fabricaten, zij het weliswaar met fluctuaties, een duidelijke stijging vertoont. In totaal bedroeg zij in 1928 ongeveer R.M. 1 miljoen meer dan in 1927. Bovendien overtreft deze uitvoer meer en meer den invoer van grondstoffen en halffabricaten.

Niet minder gunstig is, dat de invoer van fabricaten in het algemeen eerder een tendenz tot daling vertoont, zoodat het uitvoeroverschot van fabricaten nog iets sneller stijgt dan dat van den totalen export van fabricaten. De verbetering van de conjunctuur in het buitenland heeft tot deze gunstige ontwikkeling bijgedragen.

Kapitaalverkeer met het buitenland.

De tijd, waarin de in het buitenland uitgegeven Deutsche emissies een bijna nauwkeurig beeld gaven van het kapitaalverkeer op langen termijn met het buitenland, ligt reeds eenige jaren achter ons.

De in Duitschland geëmitteerde effecten vinden steeds meer hun weg naar den vreemde, waar met name ook de investment trusts zich voor dergelijke papieren interesseeren.

In enkele gevallen werden reeds Deutsche aandelen aan buitenlandsche beurzen genoteerd en aankopen van aandelenpakketten, met het doel een belang in Deutsche ondernemingen te krijgen, behooren niet meer tot de zeldzaamheden.

Van de schuldbekentenissen vinden in het bijzonder de pandbrieven van hypotheekbanken in het buitenland afzet; in den laatste tijd kan men ook de uitgifte van tranches van Deutsche binnenlandsche leeningen in het buitenland of de omwisseling van binnenlandsche in buitenlandsche leeningen door bemiddeling van een Deutsche of een buitenlandsche bank waarnemen. Omgekeerd vindt ook een niet onbelangrijk effectenverkeer naar Duitschland plaats, dat zich niet alleen op den terugkoop van de in het buitenland uitgegeven emissies beperkt. Deze steeds inniger wordende verbindingen van de Deutsche markten met de buitenlandsche kapitaalmarkten mogen weliswaar de Deutsche effectenbeurzen voor buitenlandsche invloeden gevoeliger gemaakt hebben, maar zij bieden aan den anderen kant het groote voordeel, dat onder de middelen van de internationale financiële betalingen de effectenarbitrage langzamerhand de haar toekomende plaats weder begint in te nemen.

Het bedrag van de totale buitenlandsche schuld op langen termijn bedroeg zonder aftrek van aflossingen en terugbetalingen volgens het Statistische Reichsamt aan het einde van 1928 R.M. 5½ milliard.

De hieronder weergegeven, door het Statistische Reichsamt gepubliceerde, cijfers over de in het buitenland uitgegeven emissies wijken eenigszins van de in vroegere berichten medegedeelde cijfers af, die hoofdzakelijk op gegevens van de Rijksbank berusten. Eenige aanvullendé cijfers zijn overigens ook nu nog van de Rijksbank overgenomen. Men dient hierbij in het oog te houden, dat deze cijfers uitsluitend de nominale bedragen der leeningen weergeven. Waar bijna alle emisies onder pari uitgegeven werden, — de werkelijke koers wordt voor de jaren 1924—1928 op gemiddeld 90 pCt. geschat — zijn de aan het Deutsche bedrijfsleven werkelijk toegevloeide bedragen aanzienlijk lager. Bij deze opstelling (in miljoenen R.M.) is geen rekening gehouden met terugbetalingen, aflossingen en terugkopen.

J a a r	Totaal	Vereen. Staten	Neder-land	Gr. Brit-tannië	Zwitser-land	Zweden	Overige Landen
1924.....	1 002,0	512,4	51,3	250,5	56,6	28,2	103,1
1925.....	1.265,5	923,0	142,1	122,2	67,9	10,3	—
1926.....	1.580,0	1.107,9	189,5	142,0	66,2	43,4	31,1
1927.....	1.411,7	890,4	262,4	152,8	52,0	51,9	2,3
1928.....	1.464,2	1.017,1	201,7	135,2	57,8	11,8	40,8
I. Kwartaal 1929	230,5	138,9	38,6	10,5	39,3	3,2	—
Totaal....	6.953,9	4.589,7	885,6	813,2	339,6	148,8	177,3

Zooals te verwachten was, is tegelijk met de stijging van den internationalen rentevoet ook de rentelast van de nieuwe emissies toegenomen. De werkelijke rentelast voor de credietnemers, die, wat de emissies over 1927 betreft, gemiddeld op 6,54 pCt. berekend werd, steeg voor 1928 tot 6,81 pCt. en voor het eerste kwartaal van 1929 tot 6,93 pCt.

Wat de schuld op korten termijn in Duitschland betreft, zou volgens het Statistische Reichsamt de toeneming in 1927 R.M. 1.904 miljoen en in 1928 R.M. 1.588 miljoen hebben bedragen; deze cijfers hebben slechts betrekking op Deutsche banken en verzekeringmaatschappijen. Tegenover de R.M. 6 milliard schuld op korten termijn van de banken, zooals die door de Rijksbank voor het einde van 1928 werd aangenomen, staat een zeer aanzienlijk bedrag aan vorderingen in vreemde valuta. Hoeveel de directe schuld op korten termijn van industrie en handel bedraagt, is niet te schatten; ongetwijfeld is zij geringer dan die der banken. Voor het totale bedrag, dat Duitschland op korten termijn in het buitenland heeft opgenomen, wordt door het Institut für Konjunkturforschung een cijfer van R.M. 7 milliard genoemd.¹⁾

¹⁾ Op een andere plaats maakt het rapport melding van een poging van het Statistische Reichsamt om een statistiek van de totale schuld op korten termijn samen te stellen.

De geldmarkt:

Het jaar 1928 heeft zich, wat de verschillende geldmarkt-tarieven betreft, door een groote stabiliteit gekenmerkt.

Het loopende jaar toont evenwel een heel ander beeld. Vooral op de geldmarkt heeft de spanning van de laatste maanden zijn vol gewicht doen gelden met het gevolg, dat gedurende eenige weken weder geld-tarieven werden bereikt, die sedert het begin van 1927 niet meer waren voorgekomen.

In het begin scheen het, alsof de situatie op de geldmarkt dit jaar zeer gemakkelijk zou zijn. De ontspanning in het begin van Januari was grooter dan een jaar geleden. De oorzaken waren van internen aard: de aanhoudende teruggang van de conjunctuur, zij het weliswaar binnen beperkte grenzen, de seizoensinvloeden en de over het algemeen kalme beurszaken. Daarom besloot de Rijksbank op 11 Januari haar disconto te verlagen.

Intusschen was een afvloeiing van gelden op korten termijn naar het buitenland begonnen, die door het hooge renteniveau, met name in New York, werden aangetrokken. Hierdoor, evenals op grond van andere internationale oorzaken, stegen de verschillende geldmarkt-tarieven in Maart opnieuw en deze stijging spitste zich reeds spoedig toe, tengevolge van de wel bekende gebeurtenissen.¹⁾ Vanaf begin Mei stond de geldmarkt geheel onder den invloed van de door de Rijksbank ingevoerde credietrestrictie en eerst in de laatste weken is een geringe verbetering merkbaar geworden. De koersen bewegen zich echter, ondanks het feit, dat in Juni de restrictie practisch weder werd opgeheven, op een aanzienlijk verhoogd niveau.

Een factor van bijzondere beteekenis, die gedurende deze periode de bestaande spanning op de geldmarkt nog versterkte, is in de uiterst ongunstige kasverhouding van het Rijk te zoeken. Reeds aan het eind van Maart bedroeg het kastekort R.M. 1.635 miljoen, waartegenover een geldopneming, hoofdzakelijk op korten termijn, ten bedrage van R.M. 1.460 miljoen stond. Voor het overige moest een beroep op de banken gedaan worden, die een crediet van R.M. 150 miljoen ter beschikking stelden. Dit crediet werd eind April in een crediet van drie maanden van R.M. 170 miljoen omgewisseld op voorwaarden, welke de bestaande credietmoeilijkheden weerspiegelden. Ook de verlenging van verdere aan het Rijk verleende credieten op korten termijn ging niet zelden met moeilijkheden gepaard, die zich bij de verlenging van schatkistbiljetten voelbaar maakten. Op de in het begin van Juni uitgegeven rijksleening van R.M. 300 miljoen werd slechts voor R.M. 183 miljoen ingeteekend. De eerste storting van 40 pCt. was daarom niet toereikend, om het op deze leening verstrekte voorschot der banken ten bedrage van R.M. 120 miljoen terug te betalen. Eerst door het aan het einde van de vorige maand afgesloten Amerikaanse crediet ten bedrage van \$ 50 miljoen is de onmiddellijke druk, dien de kaspositie van het Rijk op de geldmarkt uitoefende, aanzienlijk verminderd.

Disconto- en credietpolitiek van de Rijksbank.

Het rapport behandelt uitvoerig de motieven, die tot de discontoverlaging van 11 Januari jl. hebben geleid en schetst daarop de moeilijkheden, die zich in de volgende maanden op de Deutsche geldmarkt voorgedaan hebben en die ten slotte geleid hebben tot de disconto-verhoging tot 7½ pCt. op 25 April jl. Interessant is het intusschen nog even stil te staan bij de jongste ontwikkeling op de geldmarkt in Deutschland.

Volgens deze statistiek bedroeg de totale credietverleening op korten termijn op 30 April 1929 meer dan R.M. 24 milliard. Neemt men de door het buitenland verleende credieten op R.M. 7 milliard aan, dan beteekent dit een aandeel van ongeveer 29 pCt.

¹⁾ Zie hierover uitvoeriger het artikel van Dr. Carl Krämer: „De discontoverhoging van de Deutsche Rijksbank”, in het nummer van 8 Mei 1929.

Toen na de verhoging van het disconto bleek, dat de afgifte van deviezen nog steeds aanhield, zag de Rijksbank zich genoodzaakt tot een credietrestrictie over te gaan, die van het begin af aan zooveel mogelijk individueel gehandhaafd zou worden. De weekstaat van 7 Mei gaf aan, dat, ondanks de op 4 Mei ingevoerde credietrestrictie, de Rijksbank na den ultimo nog voor R.M. 172 millioenen aan goud en deviezen verloren had. Het dekkingspercentage daalde tot 41 pCt.

Binnen weinige dagen veranderde het beeld echter volkomen. Reeds spoedig was de werking van de psychologische factoren tot staan gekomen. Onder den druk van de restrictiemaatregelen stegen de rentetarieven op de geldmarkt in die mate, dat de wisselkoersen zich reeds vanaf 13 Mei in een sterk dalende richting begonnen te bewegen. Daarbij nam het vertrouwen toe, dat de conferentie te Parijs in een positief resultaat zou eindigen.

Intusschen waren de wisselkoersen verder gedaald en stond de Dollar reeds op 18 Mei weder ongeveer op pariteit; het Pond Sterling en de Fransche Franc naderden het goudinvoerpunt. De goud- en deviezenvoorraden van de Rijksbank namen langzamerhand toe en einde Mei was het zelfs reeds mogelijk aan alle credietaanvragen te voldoen, zoodat het beroep van de geldmarkt op de bank op 31 Mei het hooge cijfer van R.M. 3.259,6 millioenen bereikte.

Sedertdien zijn de restrictiemaatregelen langzamerhand opgeheven en bestaan practisch sedert midden Juni niet meer. Daar de banken zich echter ook verder in hooge mate van de Rijksbank afzijdig hielden, bleven de tarieven op de geldmarkt gedurende de geheele maand Juni ongewoon hoog. De toevloed van buitenlandsche credieten op korten termijn duurde voort en de Rijksbank handhaafde haar krachtige positie. In de tweede helft van Juni stond het Pond Sterling meermalen zelfs onder het goudinvoerpunt. De aanzienlijke goudverschepingen van Londen op het einde van deze maand, ten bedrage van meer dan £ 7 millioenen, hadden slechts een geringen invloed op de deviezenkoersen.

Zooals de bankstaat van 29 Juni aangeeft, heeft de positie van de Rijksbank zich aanzienlijk verbeterd. Goud en uitstaande deviezen tezamen bedroegen R.M. 2.271,9 millioen of R.M. 452,7 millioen meer dan op 7 Mei. Het beroep op de Rijksbank op den jaartultimo bleef binnen normale grenzen; de dekking bedroeg 47 pCt.

Het einde van de tijdelijke verhoging van de normale tarieven van de particuliere banken op 30 Juni wijst verder op gemakkelijker voorwaarden.

Slotbeschouwingen.

De geleidelijke daling der conjunctuur, waarvan het begin zich reeds in de eerste helft van 1928 vertoonde, is, zooals het voorloopig den schijn heeft, tot staan gekomen. Hier en daar is zelfs weder een eerste begin van verbetering te bespeuren, waarbij echter niet vergeten moet worden, dat de toestanden in de verschillende bedrijfstakken nog steeds in sterke mate van elkander afwijken. De werklozencijfers, waarin de invloed der langdurige vorstperiode zich het duidelijkst had geopenbaard, zijn sedertdien weder belangrijk gedaald. De allerjongste cijfers wijzen op een mate van tewerkstelling, die al blijft zij beneden die van verleden jaar toch in het algemeen niet onbevredigend genoemd mag worden.

Onder de omstandigheden van meer algemeenen aard, die deze ontwikkeling hebben gekenschetst, staan in de afgelopen periode de gebeurtenissen op het gebied van het credietwezen op den voorgrond.

De rentevoet op de geldmarkt is — hoofdzakelijk onder den invloed van New York — in de laatste maanden gestegen. Gevolg hiervan is een verzwaring van de voorwaarden, waarop kort crediet uit het buitenland te verkrijgen is. Bij het crediet op langen

termijn uit het buitenland wordt de invloed van de gespannen credietverhoudingen in de Vereenigde Staten nog sterker gevoeld. Niet alleen zijn ook hier de voorwaarden ongunstiger geworden, maar zelfs is het steeds moeilijker geworden, ook op deze slechtere voorwaarden nieuwe leeningen in het buitenland onder te brengen. De omstandigheden, die in den jongsten tijd deze moeilijkheden nog vergroot hebben: de onzekerheid nopens het resultaat der Parijsche Conferentie en de acute gebeurtenissen in het Deutsche credietwezen, behooren thans tot het verleden. Desniettemin zal, zoolang zich op de internationale kapitaalmarkt geen ingrijpende veranderingen voordoen, de vermeerdering van credieten op langen termijn vanuit het buitenland binnen enge grenzen blijven. Ook de consolideering van reeds verstrekte credieten wordt hierdoor bemoeilijkt, zoodat voorloopig niet veel uitzicht is, dat de bestaande ongunstige verhouding tusschen het uit het buitenland op korten en op langen termijn verkregen crediet spoedig zal verbeteren.

Al neemt langzamerhand het aandeel van het buitenland aan de totale credietverleening in Duitschland op langen termijn af — volgens de beschikbare cijfers bedroeg dit aandeel eind Februari 1929 18,7 pCt. tegen eind 1925 23,8 pCt. — zoo valt toch niet te betwijfelen, dat Duitschland voorloopig niet in staat zal zijn, het zonder credieten uit het buitenland te stellen.

De spanningen in het credietwezen doen in meer dan een richting haar invloed op het Deutsche bedrijfsleven gevoelen. Niet alleen oefenen zij een druk uit op den algemeenen gang van zaken, maar zij brengen bovendien een element van dwang in een ontwikkeling, die reeds sedert eenigen tijd in het Deutsche bedrijfsleven te onderkennen is.

In de afgelopen jaren lag het accent op de rationalisatie en modernisatie van het productie-apparaat. De nadruk valt thans in steeds toenemende mate op het functioneeren van dit apparaat, waarbij zal moeten blijken, of de economische resultaten blijvend aan de verwachtingen zullen voldoen. De cijfers aangaande het buitenlandsche handelsverkeer en in het bijzonder die aangaande den uitvoer van eindproducten verkrijgen, aldus gezien, toenemende betekenis. Hun oogenblikkelijk gunstige ontwikkeling blijft bevredigend, ook wanneer men den druk van de jongste gebeurtenissen op de Deutsche geldmarkt in aanmerking neemt. Vele der factoren echter, die voor de toekomst van den Deutschen export van groote betekenis zijn, daaronder de handelspolitiek der andere landen, heeft Duitschland niet in de hand.

Tot slot nog eenige woorden over de rol, die de Rijksbank gedurende de jongste credietmoeilijkheden gespeeld heeft.

De Rijksbank ging het jaar 1929 in met een totale voorraad aan goud en deviezen — inclusief de op den weekstaat niet afzonderlijk vermelde deviezen — ten bedrage van 3.258 miljoen R.M. Na de discontoverlaging van 12 Januari begon reeds spoedig een wegvloei, dat in het bijzonder gedurende de maand April steeds grooiter omvang aannam. Het gevolg was, dat op 23 April r6nd 1 milliard aan goud en deviezen verloren was. Twee dagen later werd het disconto verhoogd, maar deze maatregel kon een verder wegvloei niet meer verhinderen, aangezien andere, niet-economische factoren waren opgetreden. Dientengevolge besloot de Rijksbank-Directie op 4 Mei tot een credietrestrictie. Hierdoor bewees de leiding der Rijksbank, dat zij zoo noodig niet voor drastische maatregelen terugschrikt, om de positie der Bank en die der Rijksbank te handhaven. Het gevolg was, dat binnen enkele dagen het vertrouwen ten volle hersteld was. Reeds op 13 Mei begonnen de wisselkoersen zich weder in de gewenschte richting te bewegen. Spoedig was het mogelijk de restrictie, die overigens van den aanvang af zoo individueel mogelijk was toegepast, belangrijk te verzwakken.

Sedertdien heeft de positie van de Rijksbank zich

weder belangrijk verbeterd. De voorraad goud en deviezen is aan het eind van Juni, vergeleken met het minimum van 7 Mei, met 453 miljoen toegenomen, het dekkingspercentage bedraagt weder 47 pCt.

De crisis behoort thans tot het verleden. Het resultaat is, dat metterdaad bewezen is, dat wanneer de circulatiebank voet bij stuk houdt, voor een daling van de waarde van het geld geen vrees behoeft te bestaan en dat wanneer — uit welke oorzaak ook — toch een zeker wantrouwen begint op te komen, dit wel tijdelijk kan leiden tot spanningen in het credietwezen met de daaruit voortvloeiende bezwaren voor het particuliere bankwezen en voor het economisch leven in het algemeen, niet echter tot de gevreesde waardevermindering zelve.

De wijze, waarop de Rijksbank dezen moeilijken tijd heeft doorstaan, is een waarborg te meer voor de waardevastheid van het Deutsche ruilmiddel.

Machine-industrie en ijzergieterij in Nederland.

In het jongste driemaandelijksche overzicht van de Amsterdamsche Bank is de onderstaande beschouwing van de hand van Prof. Ir. D. Dresden opgenomen, die, in verband met de geringe bekendheid over de ontwikkeling van deze belangrijke inheemsche industrie in de laatste jaren, van bijzondere beteekenis is: Wij ontleenen hieraan het volgende:

Ontstaan.

De machine-industrie van ons land heeft vanzelfsprekend nog geen hoogen ouderdom bereikt, want de algemeene toepassing van machines begon eerst met de invoering van de stoommachines en deze hadden v66r de negentiende eeuw nog slechts geringe beteekenis. Spoedig daarop werd ook in Nederland de constructie van stoommachines ter hand genomen en in het midden der negentiende eeuw telde men reeds vier fabrieken, die ook op het oogenblik nog bestaan. De economische beteekenis van dezen tak van industrie was evenwel, in vergelijking met de voornaamste vervoersbronnen van dien tijd, nog slechts zeer gering. Op dezelfde wijze waren de verhoudingen in de ijzergieterijen. Deze bestonden weliswaar reeds iets langer, doch zij hadden tot dien tijd nog slechts een zeer ondergeschikte rol gespeeld.

Voor de machine-industrie boden zich reeds in het begin drie ontwikkelingsmogelijkheden. In de eerste plaats door de opkomst van het stoomschip, verder door de behoefte aan pompen voor de afwatering van polders en ten slotte door de mechanisatie van de textielindustrie. Later voegden zich hierbij nog talrijke andere industrieën, die stoommachines gebruikten.

Vestigingsplaatsen van de machine-industrie in verband met den afzet van het product.

De schrijver staat verder uitvoerig stil bij de oorzaken van de vestiging van de machineterij en de ijzergieterijen. Men treft bij Amsterdam en Rotterdam groote centra, die onder den invloed van scheepsbouw en scheepvaart zijn ontstaan. In Twente bevindt zich een tweede groot centrum van de machine-industrie, dat zijn oorsprong aan de katoenijverheid van die streek te danken heeft, terwijl in Noord-Brabant de vestiging verband hield met de inheemsche wolindustrie. Hoewel oorspronkelijk de vermelde vestigingsplaatsen door locale afzetmogelijkheden waren bepaald, mag men daaruit niet afleiden, dat ook de huidige markten nog hoofdzakelijk locale beteekenis hebben. De voornaamste afnemers van de Nederlandsche machine-industrie bestaan uit verscheidene belangrijke industrietakken, niet alleen hier te lande, maar eveneens in Nederlandsch-Indië.

Hoewel er enkele machinetypen bestaan, die niet of bij hooge uitzondering in ons land worden vervaardigd, kan toch bijna de geheele behoefte van ons land en van de Nederlandsche koloniën hier te lande

worden gedekt; terwijl eenige speciale typen van machines zelfs een plaats op de wereldmarkt hebben oververd. Tot de eerste categorie behooren bijv. automobielen, werktuigmachines, schrijfmachines, naaimachines, enz., tot de tweede bijv. dieselmotoren van Werkspoor, de snijmachines van Van Berkel, de waschmachines van Reineveld, de groote polderpompen van Jaffa, Stork en Werkspoor, machines voor suikerfabrieken van Stork en Werkspoor, bagger- en andere dergelijke machines van Conrad en Gusto, de motoren van Brons, Kromhout en Thomassen, de hoogdrukcompressoren van Hoek. Deze opsomming, die geenszins op volledigheid wil bogen, is niet onbevredigend, indien men in aanmerking neemt, dat de meeste van de genoemde ondernemingen nog zeer jong zijn en dat de buitenlandse concurrentie in ons land geen moeilijkheden ondervindt.

De invloed van het buitenland en de toestand van de machine-industrie in de na-oorlogsche periode.

Beteekent de vrijhandelspolitiek van ons land aan den eenen kant een zwaren strijd voor onze industrie, zoo wordt anderzijds onder normale omstandigheden door inspanning van alle krachten de snellere invoering van rationele methoden en betere hulpmiddelen bewerkt en het is gebleken, dat goed-ingerichte fabrieken de buitenlandse concurrentie in het geheel niet behoeven te schuwen. Geheel anders liggen de verhoudingen natuurlijk bij abnormale concurrentie, zooals bijv. bij inflatie van buitenlandse valuta. De gebeurtenissen van de na-oorlogsche periode brachten dan ook eenige ondernemingen in moeilijkheden, die voor enkele van voorbijgaanden aard waren, voor andere daarentegen den ondergang beteekenden.

Onze handelspolitiek vergemakkelijkte het ontstaan van verschillende overeenkomsten met buitenlandse fabrieken, waarbij over en weer licenties werden verleend, waardoor talrijke constructies van buitenschen oorsprong in Nederland konden worden uitgevoerd. Een dergelijke belangengemeenschap bestaat b.v. op het gebied van stoomturbines (Stork, Werkspoor, Feijenoord, Schelde met Escher Wijss, Parsons, Erste Brüner) en van dieselmotoren.

Het streven van samenwerking van de inheemsche industrie is eveneens aan de abnormale concurrentie-moeilijkheden toe te schrijven. Deze samenwerking heeft weliswaar op het gebied van de technische concentratie of fusie nog geen aanzienlijke resultaten bereikt, doch zij is over het algemeen reeds tamelijk ver gevorderd.

Kapitaalbehoefte.

De gevolgen van den oorlog deden zich sterk gevoelen in een stijging van de loonen. De industrie zag zich daardoor gedwongen rationele methoden toe te passen, die minder loon bij gelijke productie vereischten. Volgens het voorbeeld van Amerika werd het zwaartepunt verlegd naar de doode hulpmiddelen en naar de outillage der werkplaatsen. De verbetering van de mechanische installaties omvatte zoowel een vergrooting van de capaciteit der machines als van de verfijning der machines zelf. Al deze maatregelen vorderden natuurlijk een aanzienlijke stijging van de bedragen, die per arbeider in machines, gebouwen en installaties werden geïnvesteerd. Was hiervoor in een machinefabriek van normalen omvang in 1920 een kapitaal van ongeveer f 1800 nodig, dan mag men tegenwoordig de kosten wel op f 2.500 tot f 3.000 per arbeider stellen. Een dergelijke stijging onder gelijktijdige toeneming van het aantal arbeiders stelt aan de kapitaalvorming hoge eischen. Vanzelfsprekend drukken de verhoogingen van de lasten van socialen en zuiver fiscaal aard zwaar op de industrie en belemmeren daardoor de kapitaalvorming. Dit beteekent niet alleen een nadeel voor den ondernemer, maar ook de arbeider wordt hierdoor onmiddellijk getroffen. Het zal namelijk slechts dan mogelijk zijn tot loonsverhoging over te gaan, indien kapitaal in voldoende mate voorhanden is voor de aanschaffing

en tijdige vervanging van kostbare hulpmiddelen, want deze zijn onvoorwaardelijk noodzakelijk om bij hoogere loonen toch nog tegen aannemelijke prijzen te kunnen produceeren.

Niet zoo duidelijk als men kon verwachten, blijkt de toenemende beteekenis van de mechanische hulpmiddelen uit de stijging van het aantal paardenkrachten, waarover de afzonderlijke bedrijven per arbeider beschikken.

	Jaar	Personeel	P.K. per Arbeider
Machinefabrieken voor stoomketels en pijpleidingen, blikverwerkende fabrieken evenals fabrieken voor het vervaardigen van wagons.	1921	19,688	31,138 1.58
	1922	16,605	31,099 1.87
	1923	15,915	31,708 2.—
	1924	17,905	33,583 1.87
	1925	18,488	35,415 1.92
	1926	18,271	34,164 1.82
IJzer- en staalgietereien en emailleerinstellingen.	1921	18,104	7,971 0.44
	1922	15,611	9,525 0.61
	1923	17,367	10,169 0.59
	1924	17,970	10,451 0.58
	1925	19,242	11,040 0.575
	1926	19,682	11,787 0.595

Deze cijfers zijn inderdaad nog niet hoog, indien men ze bijv. met overeenkomstige verhoudingen in de Vereenigde Staten vergelijkt. Het is jammer, dat deze statistiek slechts tot en met 1926 loopt, want juist in de laatste jaren heeft de evolutie op dit gebied in ons land een snellen voortgang gemaakt.

Een tijdige vervanging van de hulpmiddelen is noodzakelijk om een snellere vooruitgang van de techniek te kunnen volgen, die voortdurend nieuwe verbeteringen brengt en om de capaciteit van den arbeider zoo hoog mogelijk te doen stijgen. Wil men den concurrentiestrijd niet verliezen, dan moet men ook in dit opzicht kunnen volgen en moet men dus in staat zijn om afschrijvingen in zoodanigen omvang toe te passen, dat verouderde hulpmiddelen, voordat zij versleten zijn, reeds geheel geamortiseerd zijn, indien betere en nieuwe machines worden ingevoerd. Een termijn van vijf jaar is voor de meeste machines, die voortdurend in bedrijf zijn, niet overdreven. Bij een rentevoet van 6 pCt. beteekent dit tempo dus een annuïteit van 17½ pCt.

Afzetgebieden, Indië.

Zoals reeds vermeld, is de inheemsche markt het voornaamste afzetgebied van vele fabrieken. Bovendien hebben de leveringen naar Ned.-Indië een groote beteekenis gekregen, terwijl een aantal fabrieken, welke speciale soorten fabricceeren, ook een plaats van beteekenis op de wereldmarkt konden innemen. Cijfers over den uitvoer naar Ned.-Indië zijn den schrijver van dit overzicht slechts door enkele ondernemingen verstrekt, zoodat daarop nauwelijks een conclusie mocht worden gebouwd, ware het niet, dat de persoonlijke waarneming in verschillende bedrijven de beteekenis van deze leveringen naar Indië buiten twijfel stelt. Niettemin zijn de volgende cijfers van beteekenis:

	1920	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
Omzet in f 1000.—	2,578	3,367	24,14	2,272	2,800	2,915	4,356	4,679	5,620
waarvan naar Ned.-Indië geleverd ...	1,311	2,071	842	810	1,434	1,497	2,226	2,093	2,944
% v. d. totalen omzet	51	61	35	35.5	51	51	51	44	52

Men mag daaruit evenwel niet de conclusie trekken, dat van den geheelen omzet van de Nederlandsche machine-industrie een dergelijk percentage direct voor Ned.-Indië bestemd is. Toch is het aandeel van deze markt zeer belangrijk, vooral indien men bedenkt, dat in vele gevallen de directe afnemer weliswaar niet Indië is, maar de betreffende levering slechts het gevolg is van opdrachten, die uit Indië op ander gebied aan de Nederlandsche ondernemers worden verstrekt.

Bovendien speelt de geringe ontwikkeling van de Indische machine-industrie een rol, waardoor men meestal genoodzaakt is de vereischte onderdeelen uit Europa te betrekken. Geschoolde arbeidskrachten in de machine-industrie zijn in Indië nog veel zeldzamer.

dan bij ons, daarentegen zijn de geldloonen daar veel lager, dank zij de totaal afwijkende levenswijze van de arbeidende klasse. Dit is ook de reden, waarom een minder moderne fabriek in Indië niet onvoorwaardelijk met dezelfde slechte financieele resultaten te kampen heeft als een overeenkomstige Europeesche onderneming met een verouderde installatie.

Het is mogelijk, dat met de voortschrijdende industrialisatie van Nederlandsch-Indië ook de moeilijkheden, welke de ontwikkeling van een machine-industrie op groote schaal nog in den weg staat, overwonnen zullen worden. In elk geval zou dat voor de Nederlandsche machine-industrie een zwaren slag beteekenen. Bij een mogelijke ontwikkeling van de machine-industrie in onze overzeesche koloniën zou het te wenschen zijn, indien zij in een zoodanig tempo optrad, dat de Nederlandsche producent intusschen de gelegenheid had nieuwe afzetgebieden te vinden voor de producten van zijn industrie, die juist in dezen tijd haar honderdjarig bestaan kan viëren en die op weg is een gelijkwaardige concurrentie van de beste buitenlandse machine-industrie te worden, die den Nederlandschen arbeider een toenemende gelegenheid biedt tot een interessanten en goed betaalden arbeid en die mede daardoor voor de welvaart van ons land van bijzondere beteekenis is geworden.

Javasuiker-afschepingen.

Wij laten hier volgen eene specificatie van de suiker-afschepingen van Java gedurende de laatste 3 jaren, vanaf 1 Mei tot 30 April:

	1928/29	1927/28	1926/27
Nederland	10 967	34.990	55
Gr. Britannië	21.178	13.647	1
Frankrijk	83.419	37.302	5.431
België	15.705	8.804	300
Duitschland	8.932	34.418	10
Zweden	6.025	—	—
Noorwegen	50	—	—
Italië	4.400	501	—
Griekenland	4.800	7.018	—
Malta	501	—	—
Algiers	500	—	—
Port-Saïd v.o.	259.003	60.260	4.804
Ver. Staten Oostkust..	1.517	—	—
Totaal bewesten Suez	416.997	196.940	10.601
Ver. Staten Westkust..	51	—	—
Zanzibar	1.006	1.453	3.600
Arabië	879	13.000	3.598
Aden v.o.	13.369	—	—
Br. Indië	1.095.020	846.905	805.250
Penang	25.444	23.263	23.073
Singapore	88.753	84.257	78.055
Britsch Malaya	2.209	—	—
Siam	31.169	35 989	33.490
Saigon	9.335	6.579	1.903
Sandakan	289	—	125
Philippijnen	854	—	—
Dairen	296	300	4.101
Wladiwostock	100	4.900	3.466
Aziatisch Rusland	2.270	—	—
China	307.696	203.014	152.582
Hongkong	294.657	201.597	193.385
Japan & Formosa	254.529	450.871	404.860
Nieuw-Zeeland	49.744	29.969	100
Australië	583	294	102
Polynisië	920	—	—
Diversen	1.873	936	3.463
Totaal	2.598.043	2.100.267	1.721.754

Opmerkelijk is de groote toeneming gedurende het laatste oogstjaar der afschepingen naar Europa (Port-Saïd v.o.), terwijl Japan een opvallenden achteruitgang vertoont. Ook uit den thans binnenkomenden oogst vinden weder belangrijke afschepingen naar Europa plaats.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. — Tübingen, April 1929.

G. v. Schulze—Gævernitz, Die geistesgeschichtlichen Grundlagen der anglo-amerikanischen Weltsuprematie III. Die Wirtschaftsethik des Kapitalismus; B. Brutzkus, Die wirtschaftliche und soziale Lage der Juden in Rusland vor und nach der Revolution; F. Tönnies, Verbrechen in Schleswig-Holstein. III; Die (schwere) Kriminalität heim- und fremdbürtiger Männer in Schleswig-Holstein; H. Speier, Die Geschichtsphilosophie Lassalles. II; Fr. Elsas, Die Entwicklung der kommunalen Finanzen seit dem Kriegsende.

De Economist. — Haarlém, Februari 1929.

J. J. van Riemsdijk, De werkloosheid onder de arbeiders in land- en tuinbouwbedrijven; Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Nederlands aandeel in den handel van Indië. I; G. A. P. Weyer, Het index-cijfer van de „Economist”; Dr. G. H. Bousquet, Een berekening in den trant van het gratis credit van Proudhon. Met naschrift van Dr. B. H. de Jongh.

Idem. — Haarlem, Maart 1929.

J. J. van Riemsdijk, Het suikervraagstuk in Nederland.

Idem. — Haarlem, April 1929.

Prof. Dr. H. W. C. Bordewijk, Rente en verkeer I; Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Nederlands aandeel in den handel van Indië, II; Mr. Dr. A. A. van Rhijn, De gevaren der Engelsche safeguarding.

Idem. — Haarlem, Mei 1929.

Prof. Mr. J. C. Kielstra, Suriname's economische vooruitzichten; Prof. Dr. H. W. C. Bordewijk, Rente en Verkeer, II; Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Nederlands aandeel in den handel van Indië, III.

Idem. — Haarlem, Juni 1929.

O. Bakker, De controversse Clark—van den Tempel; Mr. Dr. J. J. Boasson, Het Russische rationalisatie-rapport.

Koloniale Studiën. — 's-Gravenhage, Februari 1929.

Conférence de M. Albert Thomas; G. A. Ph. Weyer, Opkoop van bevolkingsriet in de afdeeling Malang; Mr. H. A. Idema, Overzicht van de Indische rechts- staatkundige geschiedenis 1600—1854; Dr. J. W. de Stoppelaar, De organisatie van het bestuursapparaat op Java en Madoera; W. G. Vergouw, Animisme in de Javaansche dievenwereld; A. Pakvis, „Sanicering” bij de Gouvernements-kolenmijnen.

Idem. — 's-Gravenhage, April 1929.

Works and Methods of the International Labour Organisation; Ir. W. C. D. Haarman, Concessies voor autodienssten; Mr. G. W. Mossel, Ambtenaar of volkshoofd? Dr. Ir. L. J. de Ven, De toekomstige vorm van de Indische overheidsbedrijven; De volkstelling in Turkije in 1927; A. M. Schoevers, Personeels-efficiency; A. F. Raasveldt, Een en ander naar aanleiding van „Tien begrotingen met den Volksraad”; A. J. Koens, Rijst in de landen rondom de Pacific; J. J. G. E. Rückert, De beteekenis der decentralisatie voor Nederlandsch-Indië; H. J. van Mook, Het conflict en de Volksraad.

Political Science Quarterly. — New York, Maart 1929.

D. R. Fox, The economics of higher education in Great Britain; W. Th. Morgan, The origins of the South Sea Company; P. V. Shaw, José Bonifacio, the neglected father of his country, Brazil; T. W. Riker, A survey of British policy in the Fashoda crisis; D. S. Muzzey, Colonel House's story; L. Rogers, Recent literature on modern constitutions; H. Taylor, Senior's „Social Economics”; M. T. Florinsky, A page of diplomatic history: Russian military leaders and the problem of Constantinople during the war.

GOEDERENHANDEL.**GRANEN.**

23 Juli 1929.

De afgelopen week is rijk geweest aan sensationele berichten, zoodat in de dagbladders zelfs speciaal melding werd gemaakt van de groote prijsstijgingen van tarwe aan de termijnmarkten in Noord-Amerika, welke het gevolg waren van de aanhoudende klachten over groote droogte in het Noord-Westelijk zomertarwe verbouwend gebied van de Vereenigde Staten en in Canada. In het begin der afgelopen week kwamen bijna dagelijks meer en meer alarmeerende berichten binnen, tengevolge waarvan de prijzen te Winnipeg en Chicago snel stegen. Wanneer op verschillende dagen vermeld werd, dat het had geregend, dan werd er tegelijk bij gezegd, dat deze regen niet algemeen was en dat hij slechts in geringe hoeveelheid was gevallen. Ook meent men, dat voor vele streken regen toch te laat zou komen om het gewas nog te redden. Vooral de door de Canadeesche tarwepool gepubliceerde oogst-rapporten waren zeer pessimistisch en voortdurend verlaagde zij de cijfers, waarmede de toestand der te velde staande tarwe in de Canadeesche provincies werd aangeduid. De tarwepool is er blijkbaar van overtuigd, dat de opbrengst van tarwe in Canada zeer klein zal zijn en dat dientengevolge de prijzen nog aanmerkelijk zullen stijgen. Gedurende de laatste week was de pool met Manitoba tarwe van den ouden oogst practisch niet aan de markt. Ze hield ten minste haar prijzen aanmerkelijk boven die, waarvoor andere tarwesoorten kunnen worden gekocht. Wat Noord-Amerikaansche tarwe betreft, was de hardwinter veel goedkooper en daarin zijn dan ook goede zaken tot stand gekomen. In verband met de lagere prijzen voor deze tarwescort konden tweede hands houders van Manitoba tarwe de prijzen niet in die mate verhoogen als de pool en moesten ze belangrijk daaronder blijven om tot zaken te komen. Oogstberichten van anderen dan de Canadeesche tarwepool waren, hoewel niet gunstig, toch niet zoo pessimistisch. De laatste berichten van het einde der vorige week spreken van algemeene regens in de Prairie Provincies, waardoor een einde is gekomen aan de lange droogte-periode. Deze regenval is wel te laat gekomen om in verschillende districten gunstige gevolgen te hebben, doch in het algemeen gesproken is de toestand verbeterd. De sterke verhooging, welke in het einde der voorafgaande berichtsweek begon, is tot het midden der vorige week nog verder voortgegaan. Daarna is tengevolge van lichten regenval eenige verlagings ingetreden, welke op de daarop volgende dagen verderen voortgang heeft gehad. De verhoogingen, welke hadden plaats gehad in den loop der vorige week, waren daardoor weer geheel verloren gegaan, hoewel het prijsniveau niet weer werd bereikt van voor het begin der sterke verhoogingen. Zooals reeds eerder werd opgemerkt, heeft de Canadeesche tarwepool haar prijzen niet weer in verhouding verlaagd. Wel ondergingen die voor hardwinter belangrijke verlagingen, terwijl dit ook voor Platatarwe het geval was. Gedurende de afgelopen week werden groote zaken afgesloten. Verkoopers van Argentijnsche en Amerikaansche hardwintertarwe maakten van de vaste stemming gebruik om te verkoopen en ook in Australische tarwe kwamen flinke zaken tot stand. Het zal nu de vraag zijn of er werkelijk grond bestaat voor de zeer alarmeerende berichten uit Canada. Het staat wel vast, dat niet meer op een groote opbrengst gerekend mag worden en dat ook de gedurende de maand Juni en begin Juli geschatte opbrengsten niet zullen worden binnengehaald. De in de laatste dagen gemaakte schattingen van 250 tot 175 mil-

lioën bushels voor de 3 Prairie-provincies lijken wel zeer laag. In begin Juli werd deze opbrengst nog geschat op 315 millioen en op 1 Juni op 400 millioen bushels. Over eenige weken zal met meer zekerheid over de tarweopbrengst in Canada kunnen worden geadviseerd en ook zal dan meer bekend zijn over den toestand in het zomertarwegebied in de Vereenigde Staten. In het wintertarwegebied vertraagt regen het binnenhalen van den oogst in verschillende streken, doch veel last schijnt men daarvan niet te ondervinden. In Argentinië wordt nog steeds over droogte geklaagd. Wel heeft verspreide regenval plaats gevonden, doch algemeene regen is zeer gewenscht. De berichten over den nieuwen oogst in Europa zijn niet zoo onverdeeld gunstig als korten tijd geleden nog het geval was. In vele streken zijn de gevolgen van den strengen winter zichtbaar en is het gewas ijl, terwijl gedurende den groeitijd niet veel regen is gevallen. In West-Europa is veelal het stroo kort, hetgeen meestal ook beduidt, dat de aren klein blijven. Vooral in Engeland is dit het geval en zijn de verwachtingen minder goed geworden. Op het continent wordt in Frankrijk en Duitschland nog steeds een goede opbrengst verwacht, terwijl ook in Italië en Spanje, waar men met het binnenhalen bezig is, de resultaten reden tot tevredenheid geven. Op den Balkan heeft in Roemenië de strenge winter nadeelige gevolgen gehad en, hoewel de vooruitzichten op het oogenblik gunstig zijn, meent men niet, dat een uitvoersurplus aanwezig zal zijn. Dit geldt ook voor Bulgarije. In Zuid-Slavië echter verwacht men een goede opbrengst en in Hongarije worden betere resultaten verwacht dan eenigen tijd geleden. Hongaarsche en Zuid-Slavische tarwe worden geregeld aan de West-Europeesche markten aangeboden en de tot nog toe van den nieuwen oogst ontvangen monsters toonen een goede kwaliteit. Vooral op de dagen, dat de stemming tengevolge van oogstberichten uit Noord-Amerika zeer vast was, zijn geregeld zaken in deze tarwesoorten tot stand gekomen. Daarna trad weer een scherpe verhooging in. De wereldverschepingen van tarwe waren in de vorige week vrij belangrijk kleiner dan in de voorafgaande, zoowel uit Noord-Amerika als uit Argentinië. De in verschillende Argentijnsche havens heerschende staking is voor een groot gedeelte de oorzaak van de verlaging van de Argentijnsche uitvoercijfers. In de plaatsen, waar gestaakt wordt, blijft de toestand onveranderd. De prijsverschommelingen aan de termijnmarkten te Winnipeg en Chicago waren in de afgelopen week groot, terwijl ook op denzelfden dag soms groote prijsverschillen voorkwamen. Hierdoor wordt duidelijk aangetoond, hoe onzeker de toestand van den nieuwen oogst is en welk een grooten invloed op de prijzen de meer of minder optimistische berichten hebben. Vergeleken met een week geleden sloot de Octobertermijn te Winnipeg $5\frac{1}{2}$ d.c. per 60 lbs. hooger, te Chicago de Julitermijn 4 d.c. per 60 lbs. hooger. De prijzenloop aan de termijnmarkten in Argentinië vertoont ongeveer eenzelfde beeld als in Noord-Amerika, doch de prijsverschillen waren niet zoo groot na de zeer belangrijke verhooging in het einde der voorafgaande berichtsweek. Vergeleken met een week geleden steeg de prijs voor Augustus te Buenos Aires 5 cent per 100 KG., en daalde te Rosario 5 cent per 100 KG.

Ook voor rogge ondergingen de prijzen belangrijke verhoogingen, nadat weer een verlaging intrad. Vergeleken bij een week geleden waren de prijzen te Chicago voor September $5\frac{1}{2}$ d.c. lager, te Winnipeg voor October $2\frac{1}{2}$ d.c. lager. Op de roggeprijzen in Europa hebben de koersen betrekkelijk weinig invloed gehad, daar nieuwe zaken in

INDUSTRIEELLE DISCONTO MAATSCHAPPIJ

AMSTERDAM LONDEN BERLIJN PARIJS KOPENHAGEN
 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL / 25.000.000.— VOLGESTORT GEPLAATST EN RESERVES / 13.400.000.—

Financiering van den afzet van industriele producten.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14/20 Juli 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	14/20 Juli 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	38.666	944.297	1.126.791	4 546	75.409	41.562	1.019.706	1.168.353
Rogge	5.583	118.945	127.462	—	—	—	118.945	127.462
Boekweit	111	12.637	11.369	—	40	—	12.677	11.369
Maïs	12.821	374.678	520.614	1.426	105.041	115.095	479.719	635.709
Gerst	15.588	229.536	190.736	652	2.483	3.540	232.119	194.276
Haver	6.297	119.263	110.921	—	2.746	383	122.009	111.304
Lijnzaad	7.632	99.651	110.670	802	211.259	206.604	310.910	317.274
Lijnkoek	7.411	134.167	109.049	—	250	1.184	134.417	110.233
Tarvemeel	1.943	50.253	66.408	986	17.203	23.344	67.456	89.752
Andere meelsoorten	171	9.612	6.231	—	—	—	9.612	6.231

rogge slechts bij uitzondering tot stand kwamen. Waar in verschillende Europeesche landen reeds begonnen is met het binnenhalen van den nieuwen roggeoogst, waarvan de vooruitzichten gunstig zijn, vinden koopers in Europa geen aanleiding nu nog oude rogge uit Amerika te importeerden. De prijzen voor de in de tweede hand aangeboden partijen, welke onderweg zijn, zijn dan ook aanmerkelijk lager dan die, welke in de eerste hand worden gevraagd. Dit is ook het geval met Hongaarsche en Donau rogge, waarvan verschillende partijen nog aan de markt zijn. Van den nieuwen oogst wordt geregeld van den Donau aangeboden, doch ook hierin komen geen groote omzettingen tot stand.

Bij het verschepen van maïs uit Argentinië worden dezelfde moeilijkheden als met tarwe ondervonden tengevolge van de daar heerschende staking. In verband met deze verschepingsmoeilijkheden was vooral in het begin der vorige week de stemming voor afgeladen partijen zeer vast en voor deze werd een belangrijke premie betaald boven latere posities, waarvan de verscheping, tengevolge van de staking, vertraagd kon worden. Voor zeer spoedig verwachte partijen, welke nog in Juli konden worden geleverd, werden nog hogere prijzen betaald dan voor die stoomende partijen, welke in de eerste helft van Augustus worden verwacht. Er bestond voor alle stoomende posities een goede consumptievraag en belangrijke zaken werden afgesloten. Toen het verschepingscijfer van maïs in den loop der vorige week bekend werd, bleek dit cijfer, niettegenstaande de staking, hooger te zijn dan de handel had verwacht. Ook was het aanbod van spoedige maïs vermeerderd, omdat eenige onderweg zijnde ladingen naar Holland werden gedestineerd. Tengevolge van dit vermeerderde aanbod en van een vermindering van de consumptievraag gingen vele houders van maïs er toe over om, een prijsconcessie te doen. De verhooging der prijzen voor maïs was zeer snel en met groote sprongen gegaan en vele houders gaven er de voorkeur aan tot lagere prijzen te verkoopen, welke hun nog een goede winstmarge lieten, dan om het risico te loopen van verdere prijsverlaging. De prijzen aan de termijnmarkten in Argentinië zijn gedurende de afgelopen week geregeld afgebrokkeld en sloten 30 cent per 100 KG. te Buenos Aires en te Rosario lager. In Zuid-Afrikaansche maïs kwamen geregeld zaken van kleineren omvang tot stand en ook voor deze maïssoort zijn de prijzen in den loop der afgelopen week vrij aanzienlijk gedaald. Uit Roemenië blijven de vooruitzichten van den maïssoogst zeer gunstig en van in den loop der week gevallen regen verwacht men zeer gunstige resultaten. Ook in Zuid-Slavië en Hongarije laat zich de maïssoogst gunstig aanzien.

De zaken in gerst waren in de afgelopen week niet van grooten omvang. Nadat gedurende geruimen tijd Amerikaansche afladers niet aan de markt waren en zaken zich bepaalden tot verkoopen in de tweede hand, wordt gerst ook weder in de eerste hand aangeboden. De prijzen aan de termijnmarkt te Winnipeg ondergingen een sterke verlaging, waardoor de eerste hands prijzen verlaagd konden worden, doch veel gebruik is van deze aanbiedingen in Europa niet gemaakt. Ook in Duitsland, waar men meer dan in Nederland voortging Amerikaansche gerst te koop, verminderde de vraag. Ook andere gerstsoorten zijn in prijs gedaald, nadat vrij sterke verhoogingen hadden plaats gevonden. Afladers aan den Donau zijn meer geneigd te verkoopen, doch tengevolge van de matige vraag zijn, ook

in Donau gerst, in de afgelopen week weinig zaken tot stand gekomen. Hetzelfde is het geval met Noord-Afrikaansche gerst.

In haver waren de zaken zeer klein. Hoewel aan de Noord-Amerikaansche termijnmarkten de prijzen voor haver, nadat ze in het begin der vorige week werden verhoogd, weer daalden, zijn Amerikaansche afladers niet met haver aan de markt gekomen. De tweede hand was steeds tot aanmerkelijk lagere prijzen aan de markt dan in de eerste hand zouden moeten worden gevraagd. De door de tweede hand aangeboden partijen werden allengs uit de markt genomen en gedurende de laatste dagen werd van zaken zeer weinig gehoord.

SUIKER.

De afgelopen week waren de verschillende suikermarkten weder vast gestemd.

In Amerika was het verloop zeer levendig en Raffinadeurs, handelaren en speculanten kochten de afgelopen week ongeveer 100.000 tons Ruwsuiker tot prijzen omliep tot ca. 2³/₁₆ d.c. c. & fr. New York op basis van Cubasuiker. Ook op de termijnmarkt konden de prijzen flink aantrekken en de laatste noteeringen waren: Juli 2.17; Sept. 2.26; Dec. 2.32; Mrt. 2.37 en Mei 2.44, terwijl het slot voor Spot Centr. 4.02 was.

De aanvoeren in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen 49.000 tons, de versmeltingen 65.000 tons tegen 63.000 tons in 1928 en de voorraden 671.000 tons tegen 521.000 tons.

Willett & Gray becijferen de consumptie der V. S. gedurende de eerste 6 maanden van dit jaar op 3.009.377 tons tegen 2.654.935 tons over hetzelfde tijdperk in 1928, aan welke verblijvende toeneming van ruim 10 pCt. de vrees voor eene verhoging der invoerrechten wel niet geheel vreemd zal zijn geweest.

De a.s. bietsuikeroogst der V. S. wordt door Willett & Gray op 1.000.000 tons geraamd (938.640 tons in 1928/29).

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1929	1928	1927
	Ton	Ton	Ton
Cubaansche prod.	5.156.315	4.037.833	4.508.620
Consumptie	67.318	74.507	80.620
Weekontv. afscheephavens...	34.763	30.582	38.065
Totaal sedert 1 Jan.	4.204.041	3.073.138	3.481.625
Weekexport	95.311	61.069	96.098
Totale export sedert 1 Jan. ...	3.034.138	1.978.029	2.407.773
Voorraad afscheephavens....	1.178.602	1.096.155	1.087.118
Voorraad binnenland	876.257	890.186	946.375

In Engeland was de markt voor ruwsuiker kalm, doch prijshoudend. Eenige ladingen werden verhandeld tot prijzen, welke opliepen tot Sh. 9/9 cif. voor basis 96°.

Op de Ruwsuikertermijnmarkt te Londen gingen deze week ongeveer 100.000 tons om en prijzen liepen tusschen 2¹/₄ d. en 3¹/₄ d. op. De laatste noteeringen voor ruwsuiker waren:

Juli/Aug.	Sh. 9/-	Maart	Sh. 9/9
Sept.	" 9/0 ³ / ₄	Mei	" 10/1 ³ / ₄
Dec.	" 9/6 ³ / ₄		

Raffinadeurs verhoogden deze week den prijs van hun product met 3 d.

Op Java verkochten de V.I.S.P. verdere belangrijke kwantiteiten uit oogst 1929 en werd het laatst f 13.— voor Superieur en zelfs f 12.— voor Hoofdsuiker No. 16 en h. betaald. Thans is ongeveer 2.000.000 tons verkocht, hetgeen zoovat 2/3 van den oogst beteekent; deze verkoopen omvatten voor ongeveer 2/3 gedeelte witte suiker en voor 1/3 bruine suiker. Ook de prijzen voor tweedehandssuiker liepen de afgelopen week op en waren de laatste noteeringen:

DE Pandbrieven der Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behorende tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijksverzekeringsbank en van het Kroon domein
Verkrijgbaar 4¹/₂ pCts. Pandbrieven à 98 pCt. en 5 pCts.
Pandbrieven à 100 pCt.

Superieur ready f 12 7/8
" Juli/Augustus " 12 7/8
" September " 13
Hoofdsuiker ready " 11 7/8

Hier telande konden de prijzen op de termijnmarkt bij kalme, doch prijshoudende stemming, in den loop der week verder aantrekken. Het slot was kalm op de volgende noteringen: Aug. f 13 5/8; Dec. f 14 1/8; Mrt. f 14 1/2 en Mei f 14 1/4, alles koopers. De omzet bedroeg deze week 7.500 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 17 Juli 1929.

De Amerikaanse katoenmarkt heeft wederom een week van vrij groote fluctuaties doorgemaakt, veroorzaakt door slechte weerberichten, vrees voor insectenschade en speculatieve operaties. In Liverpool noteerden loopende maand-futures den vorigen Woensdag 10 d., terwijl gisteren het laagste punt, nl. 9.65 d., bereikt werd. Nadat New York gisteren na opening onveranderd tot een punt of twee hooger opende, ontwikkelde er zich een vastere stemming en was het slot 35 tot 37 punten duurder sedert het begin van den dag. Liverpool heeft hierop geantwoord door vanmorgen 12 tot 15 punten hooger te openen en Mid-American spot is sedert het begin van de week 8 punten lager. Egyptische katoen is ook flauwer in prijs en F.G.F. spot noteerde gisteren 16.25 d. De geringe vraag blijkt wel uit de verkoopen van deze week, die slechts 32.000 balen bedroegen.

In de Amerikaanse garenmarkt zijn nog steeds geen teekenen van verbetering te bespeuren. Het resultaat van de stemming van de Master's Spinners Federation kwam als een verrassing, daar het percentage van 92.41 pCt. ten gunste van de gereduceerde loonen op en na 29 Juli veel hooger was dan men verwacht had. Gisteren werd het resultaat van de stemming der spinners bekend gemaakt en hieruit bleek, dat 97.42 pCt. meer voor het stopzetten van het werk was, dan om op het voorstel van de Master's Federation in te gaan. Het Ministerie van Arbeid voert vandaag niet officieel onderhandelingen met tegenwoordigers der Spinners. Tengevolge van dezen toestand toont de markt over het algemeen weinig leven, hoewel er van het Continent eenige vraag is voor levering, voordat de loonsverlaging in werking treedt. In andere gevallen komen dringende aanvragen voor levering tegen contract voor. In de Egyptische sectie zijn de condities geheel dezelfde als in de Amerikaanse, daar transacties het karakter dragen van kleinhandel. De geringheid van de

exportvraag blijkt wel duidelijk uit de cijfers van den Board of Trade betreffende den export van katoenen garens in Juni, die de vorige week Vrijdag gepubliceerd werden. De totalen zijn als volgt: Juni 1929 12.283.100 pond; 1928 14.370.500 pond; 1927 17.177.300 pond, hetgeen resp. een daling aangeeft van 2.087.400 pond vergeleken met 1928 en van 4.894.200 pond met 1927. De Duitsche en Nederlandse exporten in de nummers 40 s. en lager zijn grotendeels verantwoordelijk voor deze verlagingen. Bijv. vergeleken met Juni 1928 nam Duitschland 407.900 pond minder af en met 1927 1.910.800 pond minder, terwijl de cijfers voor Nederland resp. 1.620.700 pond en 1.474.600 pond lager zijn.

De nabijheid van de industrieele crisis overschaduwde de doekmarkt en tot nu toe is er geen lichtstraal doorgebroken om den toestand te verlichten. De handel is flauw en of zaken vaak geboekt worden, hangt voornamelijk daarvan af, of koopers in een positie zijn een stakingsclausule toe te staan of op definitieve levering te moeten aandrigen. Prijzen kunnen zich goed handhaven, doch zooals wel verwacht kan worden in den tegenwoordigen malaisietoestand, gaat er alleen nog maar op beperkte schaal wat om.

Liverpoolnoteeringen Oost. koersen 9 Juli 16 Juli
10 Juli 17 Juli T.T. op Br.-Indië 1/5 1/5
F.G.F.Sakellaridis 16,60 16,75 T.T. op Hongkong 1/11 1/11
G.F. No. 1 Oomra 6,65 6,55 T.T. op Shanghai 2/4 2/4

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse havens. (In duizendtallen balen).

Table with columns: 1 Aug. '28 tot 12 Juli '29, Overeenkomstige periode 1927/28, 1926/27. Rows: Ontvangsten Gulf-Havens, Atlant.Havens, Uitvoer naar Gr. Brittannië, 't Vasteland etc., Japan.....

Voorraden. (In duizendtallen balen).

Table with columns: 12 Juli '29, Overeenkomstig tijdstip 1928, 1927. Rows: Amerik. havens....., Binnenland, New York, New Orleans, Liverpool

STATISTISCH OVER

Large statistical table with columns for various commodities: TARWE, ROGGE, MAIS, GERST, LIJNZAAD, STEENKOLEN, PETROLEUM, IJZER, KOPE. Rows list months from Jaargemidd. 1925 to 1929, with values in fl., %, and other units.

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659), pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoer * Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

KOFFIE.

Gedurende de afgelopen bericht-week verkeerde de markt in lustelooze stemming. Bij de meeste afladers van Santos bestond geneigdheid om de koopers tegemoet te komen en de kost- en vrachtaanbiedingen voor prompte verscheping kwamen dientengevolge over het algemeen 1/6 a 2/- lager af. Die van Rio daarentegen waren slechts -/6 lager. De cif-prijzen voor Robusta van Nederlandsch-Indië waren voor Palembang en Benkoelen onveranderd, doch voor de betere soorten 1/2 a 1 ct. lager.

De omzet was niet van groote beteekenis daar de handel zich zeer terughoudend blijft toonen, en door de consumptie slechts het hoog noodige voor dadelijke behoefte wordt gekocht.

In de noteringen aan de termijn-markten kwam bijna geen verandering, en fluctuatien van den eenen dag op den anderen beperkten zich tot 1/8 ct.

Volgens uit Brazilië ontvangen telegram is de limiet der dagelijksche aanvoeren uit het binnenland naar de haven van Rio voor de tweede helft van Juli gebracht op 9595 balen (niet 6595 balen zooals verleden week vermeld) en die voor de eerste helft van Augustus op 10.641 balen.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 63 ct. per 1/2 KG. voor Superior Santos en 54 ct. voor Robusta.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 94/- a 97/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 98/- a 100/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping bedragen, 70/9 a 71/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Juli verscheping, 36 1/2 ct.; Benkoelen Robusta, Juli verscheping, 38 ct.; Mandheling Robusta, Juli verscheping, 40 1/2 a 41 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Aug. verscheping, 48 1/2 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Juli/Dec. verscheping, 47 1/2 ct., alles per 1/2 KG. cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Sept.	Dec.	Maart	Mei
22 Juli	\$ 14,28	\$ 13,91	\$ 13,52	\$ 13,27
15 "	" 14,40	" 14,05	" 13,70	" 13,40
8 "	" 14,37	" 14,09	" 13,73	" 13,43
1 "	" 14,36	" 13,90	" 13,57	" 13,27

Rotterdam, 23 Juli 1929.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Juni in duizenden balen.

	1929	1928	1927	1926	1925
Voorraad in Europa..	2.153	2.074	1.833	1.609	1.793
Stoomend (Brazilië ..	535	567	429	357	383
n. Europa (Oost-Indië.	30	77	44	25	16
	2.718	2.718	2.306	1.991	2.192
Voorraad Ver.-Staten	683	775	743	583	536
Stoomend					
naar Brazilië ..	439	599	475	448	243
Ver.Staten (Oost-Indië	8	—	—	—	—
	3.848	4.092	3.524	3.022	2.971
Voorr. in Pernambuco	2	6	—	—	—
" " Bahia	18	34	20	19	28
" " Victoria ..	18	87	8	—	—
" " Rio de Janeiro	347	294	172	143	105
" " Santos	1.100	915	907	1.265	2.124
" " Paranaqua .	13	10	—	—	—
Totaal	*5.346	*5.438	*4.631	*4.449	*5.228
Op 1 Mei	*5.217	*5.434	*4.537	*4.533	*5.335
	1928	1927	1926	1925	1924
Op 1 Juli	*5.729	*4.720	*4.571	*5.085	*5.071

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

De binnenlandsche voorraden te

		Santos	Rio de Janeiro
1 Juli	1924	4.592.000 balen	
1 Mei	1925	2.644.000 "	
1 Juni	1925	2.403.000 "	
1 Juli	1925	1.786.000 "	
1 Mei	1926	3.531.000 "	
1 Juni	1926	3.144.000 "	
1 Juli	1926	2.833.000 "	
1 Mei	1927	3.133.000 "	
1 Juni	1927	2.810.000 "	
1 Juli	1927	3.312.000 "	
1 Mei	1928	12.115.000 "	1.194.000 balen
1 Juni	1928	11.714.000 "	1.154.000 "
1 Juli	1928	11.672.000 "	1.180.000 "
1 Mei	1929	9.772.000 "	186.000 "

THEE.

De stemming op de theemarkt viel in de afgelopen week niet mede, Londen meldde lagere prijzen voor ordinaire en stelige soorten, waarmede de markt, wegens de tegenvallende kwaliteit van den nieuwen Britsch-Indischen oogst, overvoerd is.

GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	KATOEN for Middling locoprijzen New York per lb.	WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.	WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.	RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	THEE Af. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- tratheep. 1/2 K.G.	Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100						
7/1	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0
7/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,2	92,9
6/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	81,5	71	84,0	93,5
6/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	79,4	71,25	84,3	94,2
5/1	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,625	110,0	48	78,2	70	82,8
5/1	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5
2/1	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	93,5
2/1	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25	96,2
5/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84	99,4
6/6	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	96,1
2/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5	96,8
6/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93	96,8
6/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6
3/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25	97,4
6/6	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0
0/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1
0/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	33,25	112,5	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5
0/6	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-/9,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25	87,9
0/6	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-/9	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6
0/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-/9,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7
0/6	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-/9,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3
0/6	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-/9,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1
6/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-/8,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1
6/6	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-/8,8	24,7	14,625	87,0	53	86,4	73	86,4
0/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-/8,625	24,2	14,00	74,7	53	86,4	75,75	89,6
6/6	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-/8,5	23,9	13,925	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5
6/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-/9,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4
6/6	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9
6/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1
6/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-/10,5	29,5	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9
6/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-/10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0
6/6	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-/10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2
6/6	77,2	18,35 ⁵⁾	78,9 ⁵⁾	39,75 ⁵⁾	72,3 ⁵⁾	25,25 ⁵⁾	85,6 ⁵⁾	-/10,625	29,8	13,00	69,3	54	88,0	69,5	81,7 ⁹⁾
6/6	78,1	18,35 ⁶⁾	78,9 ⁶⁾	39,00 ⁶⁾	70,9 ⁶⁾	24,75 ⁶⁾	83,9 ⁶⁾	-/11,5	32,3	13,25	70,7	54	88,0	—	—
6/6	80,3	19,20 ⁷⁾	82,5 ⁷⁾	38,25 ⁷⁾	69,5 ⁷⁾	24,75 ⁷⁾	83,9 ⁷⁾	-/11,3125	31,8	13,75	73,3	54	88,0	—	—
6/6	82,1					24,75 ⁸⁾	83,9 ⁸⁾	-/10,8125	30,4	14,00	74,7	54	88,0	—	—

1) Officieele noteringswijze (Jan. 1928). 2) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan. 1928). 3) Jaar- en maandgemiddelden afgerond op 1/8 pence. 4) 5 Juli. 5) 12 Juli. 6) 19 Juli. 7) 4 Juli. 8) 11 Juli 9) 18 Juli.

Tegelijkertijd is de vraag naar goede en superieure theeën grooter dan het aanbod, zoodat hiervoor de prijzen vast blijven.

In Calcutta werden alle 20.000 op 2000 kisten na verkocht tot ongeveer vorige prijzen.

De thee-uitvoer van Sumatra's Oostkust bedroeg, volgens bericht der Vereeniging voor de Thee-cultuur, gedurende de vorige maand 1.040.000 KG. tegen 691.000 KG. in Juni 1928. Gedurende Januari tot en met Juni beliep de uitvoer in totaal 4.898.000 KG. tegen 4.200.000 KG. een jaar geleden.

Volgens een circulaire van dezelfde Vereeniging voerde Formosa gedurende Januari tot en met Mei 1.392.000 KG. thee uit tegenover 1.549.000 KG. in 1928.

Uit dezelfde bron is afkomstig een belangwekkende statistiek omtrent den uitvoer uit alle productielanden tezamen, uitgezonderd China. De totale uitvoer gedurende de eerste 5 maanden wordt berekend op 114.406.000 KG. tegenover 107.369.000 KG. in het vorige jaar.

Volgens den Board of Trade beliep de totale aanvoer in Groot-Britannië en Noord-Ierland gedurende Juni 32½ miljoen lbs. tegen 27½ miljoen lbs. in 1928. De uitvoer-cijfers waren resp. 5½ miljoen lbs. tegenover 7½ miljoen lbs. vorige jaar. Gedurende het eerste halfjaar werd 217 miljoen lbs. aangevoerd (vorig jaar 195 miljoen lbs.) en 43½ miljoen lbs. uitgevoerd (vorig jaar 42½ miljoen lbs.).

Volgens telegrammen uit Noordelijk-Britsch-Indië zijn in de thee-districten niet slechts de wegen door de jongste overstromingen versperd, waardoor de afvoer van het product stagnatie ondervindt, maar dreigt er in sommige gedeelten voedsel-tekort te komen en zijn sommige plantages in Cachar door het overstromingswater geteisterd. Amsterdam, 22 Juli 1929.

COPRA.

De markt was in het begin der afgelopen week zeer vast gestemd. Het Oosten wilde zelfs tot de hoge prijzen niet verkoopen, zoodat dan ook weinig zaken tot stand kwamen.

In de tweede helft der week echter keerde de markt, tengevolge waarvan groote omzettingen plaats vonden. Het Oosten trad op groote schaal als verkooper op, welk aanbod evenwel tot dalende prijzen werd opgenomen.

De markt sluit flauwer met verkoopers van Ned. Ind. f.m.s. Copra, vrijwel alle posities, tot f 29.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt was over 't geheel zeer teleurstellend, en wat de Noordelijke afdelingen betreft, was de situatie slechter dan ooit. De eenige afsluiting der afgelopen week van Montreal betreft een handige boot van 17.000 qtrs., 10 pCt., naar het Bristol Kanaal tegen 2/- per qtr. zwaar graan, met de optie tot 10.000 qtrs. gerst tegen 3 d. minder en tot 5.000 qtrs. haver tegen 6 d. minder, Juli laden. Door het zeer groote gebrek aan orders zijn verscheidene booten reeds in ballast van de St. Laurence Rivier naar West-Indië en andere richtingen vertrokken. De hoogste notering naar het Bristol Kanaal is thans 1/9 per qtr. basis zwaar graan en naar Antwerpen of Rotterdam \$ 0.08, voor Juli laden.

Van de *Northern Range* waren geen definitieve orders, maar er is kans op een lading gerst naar Bremen per Juli tegen ca. \$ 0.11.

Van de *Golf* was de situatie nog het gunstigst. Per Augustus werd een boot naar Antwerpen of Rotterdam tegen \$ 0.15 bevracht met de optie Hamburg tegen \$ 0.16 en U.K. tegen 3/4½ per qtr. Sindsdien wordt scheepsruimte zonder resultaat naar Antwerpen of Rotterdam tegen \$ 0.15 aangeboden en het hoogste tegenbod van bevrachters is \$ 0.14½. Er zijn eveneens verscheidene orders naar Griekenland aan de markt en werd o.m. een Grieksche boot voor Augustus laden tegen 4/3 per qtr. basis één loshaven afgesloten.

Noord-Pacific. Door de vraag naar graanbooten van Portland of Puget Sound voor de eerstkomende maanden valt er in deze afdeling een opleving te constataeren. Tot nu toe zijn zes booten voor Augustus/September en September belading op basis van 28/3 tot 28/9, naar gelang van de grootte der booten, naar U.K./Continent met de gebruikelijke opties opgenomen. Op deze basis kunnen nog meerdere booten geplaatst worden. Voor den nieuwen oogst is de vraag naar scheepsruimte zeer groot, maar het door bevrachters aangeboden cijfer van 27/6. basis Vancouver/U.K./Continent is onvoldoende. Onder 29/- tot 30/- is thans zeker geen boot verkrijgbaar.

La Plata. Niettegenstaande de staking in verschillende laadhavens, wordt dagelijks tonnage van de La Plata opgenomen. Het aantal afsluitingen is natuurlijk minder, maar de koersen blijven vast en zijn zelfs 6 d. tot 1/- hooger

voor Juli en Augustus belading. Voor booten van gemiddelde grootte werd tot 25/- betaald van de Bovenrivier naar U.K./Continent per Juli/Augustus, voor groote booten naar Antwerpen/Rotterdam voor dezelfde positie 1/- minder, terwijl voor Augustus/September tegen 23/6 tot 24/6 bevracht is, eveneens van de Bovenrivier naar de volle range U.K./Continent. Van Buenos Aires is een 9000 tonner naar Antwerpen of Rotterdam tegen 20/3. afgesloten en een iets kleinere boot naar Engelsche havens tegen 22/6, beide voor Juli laden.

Suiker van West-Indië. Er was een behoorlijke vraag naar scheepsruimte voor Augustus laden tegen onveranderde koersen. In 't geheel werden 7 booten opgenomen, waarvan 6 van Cuba naar U.K./Continent voor Augustus laden op basis van 18/3 voor 5000 tons, 5 pCt., 17/9 voor 6500 tons, 5 pCt., en 7000 tons maximum en 17/6 voor 7500 tons, 5 pCt.; laatstgenoemde met de optie van een tweede loshaven tegen 1/- extra en Marseille tegen 19/-.

Salpeter van Chili. Bevrachters stelden wederom hoofdzakelijk belang in wilde booten. Sinds het laatste bericht hebben zij het iets hogere cijfer van 27/- basis Bordeaux/Hamburg Range betaald voor Augustus/September, en September laden. Een boot in een latere positie werd daarna tegen 26/9 afgesloten met, behalve de optie Middellandsche Zee, de optie Danzig tegen 28/9. Het is ongetwijfeld het vermelden waard, dat 2 der gesloten booten in ballast van Australië naar Chili zijn gegaan. Door de staking in verschillende havens der La Plata-afdeeling verwachten de Chilibevrachters thans een grooter aanbod van tonnage van Chili en zij stellen derhalve nu nog slechts 26/- basis Continent in uitzicht. De kans op deze basis tonnage van de Oostkust Zuid-Amerika naar Chili te trekken schijnt echter heel gering te zijn.

Burmah. Van Burmah zijn momenteel geen definitieve rijstorders aan de markt.

Donau en Zwarte Zee. Er is iets meer vraag naar scheepsruimte en twee booten werden per Augustus afgesloten, elk van 5500 tons, waarvan één tegen 16/6 naar het Continent en 17/- naar U.K. en de andere alléén naar het Continent tegen 16/-. Voor handige booten van circa 3500 tons lading is waarschijnlijk 17/- naar het Continent te maken, voor grootere booten 16/6. Van Kustendje naar het Continent werd tegen 12/- bevracht. Van de Zwarte Zee wordt 13/3 tot 13/6 basis Continent genoteerd.

Middellandsche Zee. Er vonden betrekkelijk weinig afsluitingen plaats, maar de koersen vertoonen een lichte stijging. Ertsladingen werden als volgt bevracht: Almeria Harbour/Rotterdam 6/-, Cartagena/Middlesbrough 8/6, Hornillo Bay/Rotterdam 6/3, Newport Dock 7/-, Bona/Rotterdam 5/1½.

Wat Fosfaat betreft, was er thans meer vraag naar kleinere booten. Afgesloten werden: Bona/Stettin 8/9, Tunis/Aberdeen 11/-, Bona/Dundee 11/-, Tunis/Rotterdam 7/6 en Sfax/Antwerpen 7/-.

Noord-Spanje. De vrachten waren zeer vast naar U.K. echter ongewijzigd naar Rotterdam. De volgende afsluitingen vonden plaats: Bilbao/Rotterdam 6/1½, Santander/Rotterdam 6/3, Diedo/Newport River 8/- en 8/3.

Kolen van U.K. Er was veel vraag naar tonnage in alle richtingen tegen onveranderde koersen. Alléén voor 2 spot-prompte booten werd iets meer betaald, nl. 14/6 naar Rio en hetzelfde cijfer naar Buenos Aires. In 't bijzonder was er veel vraag naar booten van de Noord Oostkust naar Oostzeehavens.

Van Zuid-Wales werd o.m. afgesloten: naar Rouaan tegen 5/9, Lissabon 10/6, Genua 10/-, Port-Said 11/6, Las Palmas 10/6, Rio 14/6 en Buenos Aires 14/6. Van de Oostkust: naar Sundsvall tegen 6/9, Helsingfors 6/6, Flensburg 6/3, Hamburg 5/3, Antwerpen 4/3, Australië 30/- tot 32/6, Las Palmas 10/3 en Buenos Aires 14/9.

RIJNVAART.

De aanvoeren van zeezijde namen in omvang toe. Bij toenemende vraag werd de scheepsruimte schaarscher, stemming daardoor vaster. De ertsvracht naar de Ruhrhavens liep op van 75/85 tot maximum f 1,10/1,20 met 4 en 8 losdagen. Naar Grimberg betaalde men maximum f 1,30 en f 1,40 per last. Naar den Bovenrijn was eveneens veel vraag en scheepsruimte beperkt. Er werd uitsluitend in daghuur bevracht op basis van min. 3 tot maximum 3½ a 3¾ cts. Het sleeploon varieerde tusschen het 37½ en 50 cents tarief. De waterstand bleef vallend.

In de Ruhrhavens nam de vraag naar scheepsruimte toe, terwijl het aanbod verminderde. De verlading van kolen werd levendiger. In het laatst der week liep de vracht voor exportkolen op tot M. 1,40 inclusief sleepen.